

Manja Wonderschoon

Margriet Verbeek

Manja Wonderschoon

I - **Ries** - *voor Gijs*

II - **Rozeliefje** - *voor Miranda*

III - **Cornelia** - *voor Lea*

IV – **De pimpelmezen** - *voor Winnifred*

V- **De kleine stenen** - *voor Larix*

Aansluitend aan ‘De Verlorenen’
Uitgegeven door Boekscout.nl

Auteur: Margriet Verbeek
www.margrietverbeek.nl

I - Ries - voor *Gijs*

Eindelijk was het zo ver!

Na schooltijd rende Gijs zo hard hij kon naar het park. Zijn moeder en Jurriaan zouden pas laat thuiskomen. Hij zou voor zijn eigen eten zorgen en had beloofd op tijd naar bed te gaan.

Fantastisch, dat het hem gisteren gelukt was om bij Larix de doek met de stenen uit de kast te pikken! Hij zou de doek heus weer terugleggen, ze hoefde het niet eens te weten, hij wilde het alleen even proberen. Dat kon toch geen kwaad?

Gijs hijgde. Veegde het zweet van zijn voorhoofd en aarzelde toch een beetje toen hij het park binnenging. Hij had de doek van Larix mee naar school genomen. Die bleek precies in het koffertje van Jurriaan te passen. Op school hadden ze hem natuurlijk wel uitgelachen vanwege de lachende Ernie en Bert op de helderoranje plastic zijkant van Jurriaans koffertje. Gijs had ook maar een beetje gelachen. Het was ook gek. Een jongen die met zijn volgende verjaardag al tien werd, liep niet met zo'n kleuterkoffertje. Maar wat kon het hem schelen? Hij had lekker zijn doek bij zich, zodat hij nu regelrecht verder kon. Hoe meer tijd daarginds, hoe beter.

Er waren vrij veel mensen in het park.

Hopelijk zat hij straks alleen, anders zou het hem niet eens lukken. Stel je voor hoe 'n pech dat zou zijn! Een kans als deze zou hij niet gauw nog eens krijgen.

Bang dat Larix er toevallig ook zou zitten, hoefde hij niet te zijn. Zij was in Maassluis vanavond. Zij gaf een gitaarconcert. Ze had hem er gisteren alles over verteld.

Daar was de boom.

Gijs gluurde door de struiken om het bankje te zien. Was het leeg? Volgens hem wel. Was het pannenkoekhuis open? Ja

natuurlijk, maar dat hoefde niet erg te zijn, je kon makkelijk aan de andere kant van de boom gaan zitten.

Nu het smalle pad aflopen, schuin naar beneden, en daar was hij dan. De grote, oude plataan.

Gijs grijsde. Nu ging het gebeuren.

Hij voelde zijn hart bonken. Van het rennen misschien. Maar ook van spanning.

Hij opende zijn koffertje. Voorzichtig vouwde hij de doek van Larix open.

Hij trok hem aan als een cape, nam het koffertje op schoot en keek nogmaals om zich heen. Niemand te zien.

Hij nam in elke hand een van de stenen die aan de punten van de doek aan een koord hingen en wreef de twee donkere helften tegen elkaar.

Hij hield zijn adem in.

Lukte het?

De lucht golfde als het beeld van een kapotte televisie, hij hoorde een tinkelend geluid als van een roerend theelepeltje in een koffiekopje en heel in de verte zag hij vuurwerk. Bontgekleurd, maar niet zo heel zichtbaar tegen de lichte hemel.

‘Yesss!’ juichte Gijs.

De lucht werd weer helder. Weg was het Vlaardingse park. Hij zag blauwe madelieven in het gras en hoog in de lucht een regenboog.

Een regenboog? Wat betekende dat?

Hij draaide zich om en keek de oude boom aan. Gijs lachte. ‘Hoi Tiligue! Dat wist je niet hè? Dat ik komen zou!’

‘Je bent alleen.’ antwoordde de boom.

‘Ja, ik wou zo graag eens proberen alleen te komen. Nou, dat lukt makkelijk, dat zie je. Ik snap niet waarom Larix dat nooit goed vindt. Ik zou hier juist heel vaak heen willen! Ik zou hier wel willen wonen!’

‘En dat is dus precies de reden waarom Larix het geen goed idee vindt.’

‘Waarom?’

‘Je moet in je eigen wereld leven, Gijs. Er zijn niet veel kinderen die hier alleen komen. Ik denk dat Larix misschien wel gelijk heeft. Luister maar naar haar.’

‘Maar nou ben ik er toch.’ Gijs schudde zijn hoofd en veranderde van onderwerp. ‘Toen ik hier de vorige keer met Larix was, vertelde je van die meneer Wonderschoon en toen zei je toch dat daar ook altijd een heleboel kinderen naar toe gaan.’

‘Maar dat zijn dan meestal kinderen die hier wonen. Of die samen met iemand anders zijn.’

‘Nou ja, goed, maar daar wou ik ook heen. Want dat kan toch, hiervandaan? Weet jij precies waar die grensplaats is?’

Tiligue zweeg.

De regenboog verdween. Het werd bewolkt. Gijs zag het met zorg aan. Aan de hemel boven Tiligue kon je zien hoe de oude plataan zich voelde. Gijs had op dit moment liever een stralend blauwe hemel gehad. Straks werd hij nog teruggestuurd.

‘Ik weet niet goed wat ik zeggen moet.’ zei Tiligue na lange tijd.

‘Maar als ik op jouw bank zit, weet je toch altijd wat ik denk?’ vroeg Gijs pleitend. ‘Dan weet je toch ook dat... dat ik het zo graag wou? Dat ik er de hele tijd aan moet denken?’

‘En dat je hoopt dat Manja Wonderschoon ook voor jou een persoonlijk verhaal heeft.’ zei Tiligue. ‘Ja, dat begrijp ik wel. Maar je hebt toch ook de rest gehoord van wat ik Larix vertelde? Manja Wonderschoon heeft veel meegemaakt de laatste tijd. Hij is bang geworden en heeft zich verborgen. Niemand weet waar hij woont.’

‘Maar iedereen die in vrede komt en hem vinden wil, vindt

hem.’ vulde Gijs aan. ‘Dat zei je toch ook tegen Larix, toen? En op jouw land is de grensplaats. Ik kan het toch proberen? Ik kan toch kijken of ik hem vinden mag?’

‘Dat heb je mooi gezegd, Gijs. Of je hem vinden mag. Zo gaat het inderdaad.’

‘Zeg je me dan waar de grensplaats is?’

‘Ik had liever dat je met Larix zou gaan.’ aarzelde Tiligue.

‘Of met Kamilla.’

‘Maar dat kan niet, Kamilla is in de Kloof.’

‘Ja.’

‘Ik kan wel alleen, Tiligue. En ik kom heel gauw weer terug, want ik moet thuis zijn als mijn moeder en Jurriaan thuiskomen.’

‘Je komt heel snel weer terug. Beloof je dat?’

‘Ja.’

‘Wat beloof je precies? Spreek het eens uit?’

‘Ik ga naar de plaats waar Manja Wonderschoon ergens moet zijn, ik zal veel aan hem denken en dan hoop ik dat hij zich laat vinden. Dan vraag ik hem naar mijn verhaal. En daarna ga ik gelijk weer terug, en dan ga ik gauw naar huis.’

‘En morgen geef je doek weer terug aan Larix, en je vertelt dat je hier geweest bent.’

‘Ja, als ik gek ben! Dan neemt ze me nooit meer mee.’

‘Nee, Gijs, ik meen het. Je vertelt het, en je geeft de doek terug. Juist als jij je nu betrouwbaar gedraagt, heb je de grootste kans dat ze je de doek ooit echt cadeau doet. Je moet Larix niet bedriegen.’

‘Nee.’ zei Gijs kleintjes. ‘Nou, goed dan. Maar zeg jij dan ook tegen Larix dat jij het goed vond? Dat ik dat best kan? Dat het helemaal niet gevaarlijk is?’

Tiligue lachte. De dikke stam van de boom schudde ervan, de zon begon te schijnen. ‘Dat zien we dan wel weer. Ga nu

maar en doe vooral de groeten aan Manja.’

‘Komt Manja ook weleens bij jou?’

‘Jazeker! Waarom dacht je anders dat ik zo’n mooie grensplaats naar zijn woning had? Manja en ik zijn bevriend.’

‘Larix en ik ook.’

‘Ja, Larix en jij zijn ook mijn vrienden.

Ga nu maar gauw. Zie je daar helemaal links dat puntige, grijze rotsblok uit het gras steken?’

‘Waar?’

‘Volg in gedachten het beekje. Aan de rechterkant daarvan staan kleine berken, zie je wel? En links daarvan, midden in het gras, zie je een grijze driehoek.’

‘Ja, ik zie het.’

‘Loop daar naar toe. Die grijze driehoek is de grootste kei van een kring van stenen. Ga in het midden daarvan staan en probeer je grensstenen. Als het niet lukt moet je meteen terugkomen, want als er aan de andere kant ook iemand is, kan het lange tijd duren voor die persoon weer weggaat, dat weet je wel.’

‘Goed.’

Gijs sprong van het bankje af en liep naar links met zijn kof-fertje aan de hand.

Deze kant was hij nooit eerder op geweest.

Het veld was open. Als hij omkeek zag hij Tiligue, maar hij wist dat Tiligue hem niet kon zien. Tiligue had alleen contact met de persoon die op zijn bank zat. Toch kon Gijs het niet laten even te zwaaien en het leek hem toch net alsof de takken terugwuifden. Maar dat was misschien inbeelding.

De puntige kei bleek ongeveer een kwartier lopen bij Tiligue vandaan te zijn en al van ver zag Gijs de andere keien.

Wie had die cirkel gemaakt? Waar diende het voor? Toch niet alleen om de grensplaats aan te geven? Of misschien toch?

Misschien waren er nog meer grensplaatsen hier, en waren die niet veilig? Larix had hem vroeger eens verteld over een supergevaarlijke grensplaats, ze huiverde nog als ze erover vertelde.

Bij de cirkel aangekomen, ging Gijs tussen twee stenen door naar binnen.

Precies in het midden lag een platte kei, waar twee uithollingen in waren. Daar pasten mooi twee voeten in. Zie je wel, dat luisterde vast heel nauw op deze plaats.

Gijs ging er staan, zijn voeten netjes naast elkaar gezet zoals het blijkbaar moest, hij nam de twee stenen van zijn doek in de hand en wreef een donkere tegen een lichte kant.

Zijn gezicht werd één grote lach toen hij het klokjesgeluid hoorde, de lucht zag bewegen en hij even niets meer kon zien. Het was of er damp opsteeg, of hij door de wolken reisde. Toen klaarde het op en stond hij in een bos.

Opgetogen keek Gijs om zich heen. De geur van de bomen, de zonnevlekken die door de bladeren op het heldergroene mos dansten, wat mooi was het hier!

Maar wat nu?

Welke richting zou hij op gaan?

O, wacht. Eerst deze plek goed onthouden, anders kon hij later niet meer terug.

Gijs keek om zich heen.

Het bos was zo licht met brede paden en veel open plekken. Was het misschien een verwilderd park?

Vlakbij de plaats waar hij stond, zag hij een standbeeld van een zeemeermin met dolfijnen en daaronder een stenen bak. Dat was vroeger zeker een fontein geweest.

Als hij straks die fontein opzocht, en dan drie stappen daarachter... Weet je wat? Hij zou er wat keitjes neerleggen. Een kring, net als bij het veld van Tiligue. Gijs deed het en liep

daarna tevreden verder.

Wat nu?

Op het brede pad blijven om niet te verdwalen.

En aan Manja Wonderschoon denken.

Hoe zou Manja eruit zien? Waar zou hij wonen? Wat voor verhaal zou hij voor hem hebben?

‘Manja, Manja, Manja Wonderschoon.’ fluisterde Gijs. ‘Waar ben je Manja, waar ben je meneer Wonderschoon. Of u? Moet ik u tegen u zeggen? Waar bent u meneer Wonderschoon? Waar bent u Manja Wonderschoon? Hebt u een verhaal voor mij? Ik ben Gijs, ik woon in Nederland. In Vlaardingen. Ik ben negen jaar, en ik wil zo graag uw verhaal horen. Manja, Manja, Manja Wonderschoon.’

Langzaam doorlopend, werd het tot een liedje, half zingend, half sprekend. In het begin keek hij voortdurend om zich heen of hij ergens iemand zag verschijnen, maar na verloop van tijd raakte hij dat krampachtig zoeken een beetje kwijt en liep hij ontspannener.

En opeens, bij een extra breed gedeelte van het pad, zag hij het. Een schaduw op de grond. Niet de schaduw van hemzelf, maar een schaduw van iemand die er niet was. Een kleine man met wapperende kleren en een wijzende hand.

Daar, daar, wees de hand.

Was dat de richting die Gijs lopen moest?

Vast.

Gijs gehoorzaamde de hand en sloeg rechtsaf.

Pas op, onthoud de weg, straks moet je weer terug, zei hij tot zichzelf.

Bij elk kruispunt, elke open plek in dit weidse bos, verscheen de schaduw. Totdat de wandeling eindigde bij een hoge wand. De voet van een heuvel.

De schaduw wees, maar hoe kon Gijs daar verdergaan?

Moest hij er misschien naar boven klimmen? Hij keek. Dat kon echt niet, de wand liep loodrecht omhoog, zonder uitsteeksels. Gijs voelde aan de muur van klei. Daar kon je toch niet door? De schaduwman gleeed over het pad tot bij de steile voet van de berg en hield toen zijn beide schaduwhanden plat tegen de wand. De schaduw vervaagde, alleen de grijze handafdrukken bleven scherp zichtbaar, totdat ook die verdwenen. Wat betekende dat?

Gijs legde zijn eigen handen op diezelfde plek en trok ze toen snel terug.

De wand was warm!

Hij voelde boven en onder die plaats. Daar was het koud, zoals je verwachten zou.

Toen weer terug naar de plek waar de handafdrukken hadden gestaan.

Ja, het was duidelijk warm.

Gijs legde er opnieuw zijn handen op en spreidde zijn vingers wijd uit, zoals de schaduwhand gedaan had.

Een poosje bleef hij zo staan, en net toen hij zijn handen terug wilde trekken hoorde hij een ritselend geluid en zag hij lijnen verschijnen in de wand. Er verscheen een deur.

Een deur met een klein raampje erin met rood bobbeltesglas en rechts van het midden een deurknop. Gijs probeerde die en de deur ging open.

Even aarzelde hij. Was dit echt het huis van Manja Wonder-schoon? Stel dat dit een val was van een trol of zo? Dan liep hij er zo in.

Maar hij had Manja toch geroepen? En als je hem roept zal je de woonplaats van Manja vinden, had Tiligue gezegd. Nou, dat was precies wat er gebeurd was.

Nee, dit was wel in orde.

Gijs stapte naar binnen en sloot de deur. Van binnenuit bleef

de deur gewoon zichtbaar. Dat was wel geruststellend.

Gijs draaide zich om.

Er waren geen ramen hier. Zijn ogen moesten even wennen aan het donker, na de lichte zonneschijn van buiten in het bos.

Overall waren lampen. Lampen met vlammetjes erin. Olie-lampen misschien?

De lucht was prettig fris. Het rook er heerlijk naar gebakken koekjes of appeltaart. Ja, appeltaart, Gijs rook kaneel. Behalve de lampen was er ook een overvloed aan minuscule lichtpuntjes die zacht zwevend langs het plafond bewogen.

Wat waren dat voor lichtjes?

Tegen de achterwand van de vrij grote ruimte was een kring van lampen waarbinnen een groepje mensen zat. Gijs hoorde zacht gepraat, gelach, en een sympathieke stem waar iedereen naar luisterde. Behoedzaam sloop Gijs dichterbij. Van een korte afstand bekeek hij de kring.

Niemand leek hem nog opgemerkt te hebben.

Hij zag kinderen zoals hijzelf. Jongens en meisjes. Maar ook engelvlinders; Elmontestratiaanse mensachtigen, een ietsje kleiner dan mensen. Ze hadden gekleurde vlindervleugels op hun rug. Gijs had ze al vaker gezien.

Een paar volwassen mensen zag hij ook. Een vrouw die waarschijnlijk de moeder van dat kleine jongetje was, en twee oudere mannen die wat achteraf zaten. Ze zaten allemaal op kussens op de grond. Elk van hen had een laag kommetje voor zich waar ze af en toe uit dronken.

De gezichten waren gericht naar een kleine grijze man op een heel groot roodgevlamd kussen.

Was dat Manja Wonderschoon?

Als hij sprak keek hij de kring rond, niemand werd buitengesloten.

Wat plezierig was het hier. Het voelde veilig.

Grijs, was Manja Wonderschoon.

Niet alleen zijn lange haar en zijn ogen, ook zijn huid en zijn wijde kleren.

Hij was klein en tenger voor een volwassen man, maar leek Gijs toch een mens van zijn eigen wereld te zijn. Niet een van de vreemde wezens uit Elmontestratia.

Als hij sprak verschenen er zachte kleuren in zijn kleren en haren. Als golvende regenbogen.

Als hij zweeg was hij weer grijs.

Toen hij zijn stem verhief - niet in boosheid, maar in blijdschap en enthousiasme over dat-gene wat hij vertelde - werden de wervelende kleuren helderder en schoten er kleine lichtpuntjes uit die een poosje boven de aanwezigen uit bleven dwarrelen.

Hoewel Gijs de stemmen kon horen, kon hij de woorden niet verstaan. Pas toen hij nog een stap vooruit zette, hoorde hij Manja Wonderschoon roepen: 'Gijs! Ben je daar? Kom zitten, er ligt al een kussen voor je klaar.'

Snel stapte Gijs de kring binnen en ging zitten op een bruin kussen. Er stond een kommetje naast. De jongen die naast hem zat, wees ernaar. Gijs dronk ervan. Het was dice. De frisdrank van Elmontestratia. Lekker!

Manja Wonderschoon besteedde nu geen aandacht meer aan hem, maar Gijs begreep waarom. Manja was bezig met een verhaal voor een kleine jongen die op een groot, groen kussen zat. Vlakbij het kussen van Manja.

De jongen leek half in slaap. In trance. Zo intens luisterde hij. Gijs probeerde het verhaal te volgen, maar dat lukte hem niet. Het was het slot van een ingewikkeld verhaal over strikakels en stromsels. Wat waren dat? Het leken vechtlustige wezens te zijn, het verhaal eindigde met een bloedige strijd.

Hoorde zo'n verhaal bij dat iele jongetje?

Gijs verbaasde zich.

Hij keek voorzichtig om zich heen. Iedereen leek intens te luisteren. Niemand keek naar Gijs.

Vlakbij Gijs zat een engelvliindermeisje.

Hij keek naar haar. Wat waren dat toch een sprookjesachtige wezens, die engelvliinders.

Toen het verhaal uit was stond de jongen op van het dikke kussen, pakte Manja's beide handen, bedankte hem en boog even zijn hoofd.

Daarna ging hij tussen de anderen zitten.

Manja Wonderschoon keek om zich heen, zocht Gijs met zijn ogen en maakte uitnodigende gebaren naar het groene kussen. Gijs stond op en keek een beetje verontschuldigend naar de anderen - hij had sterk het gevoel dat hij voordrong - en ging zitten.

'Ja, ik heb een verhaal voor je, Gijs.' sprak Manja Wonderschoon. 'Steek je handen uit.'

Gijs deed het.

Manja pakte Gijs' handen en wachtte een poosje. Gijs voelde hoe zijn handpalmen begonnen te gloeien. Toen liet Manja ze weer los, leunde achterover en begon met een warme stem te vertellen.

'De titel van jouw verhaal is 'Ries'. Luister maar goed en probeer het te onthouden.'

Gijs leunde naar achteren, zoals hij daarnet die jongen had zien doen. Hij keek Manja aan terwijl hij sprak en voelde zich als betoverd. De woorden van Manja zag hij voor zich alsof het een film was. Of nee, alsof het een herinnering was in zijn eigen hoofd.

'In een dal tussen de heuvels stonden vijftien kleine huizen

waarin mensen woonden.’ zei Manja. ‘Het middelste huis was het grootst, en daarin woonde Ries. Hij was sterk en handig, en vaak hielp hij zijn burens met het bouwen van een schuurtje of het repareren van een dak.

Ook speelde hij graag met de kinderen uit de buurt. Alle mensen mochten hem graag. Maar hoewel ze hem graag mochten, werd er achter zijn rug ook vaak om hem gelachen. Dat was omdat hij zo groot en dik was, en omdat hij zoveel at. Als ze eens een feest hadden en er werd daarvoor een varken geslacht, dan lachten de mensen: ‘Reserveer de helft maar voor Ries! Soms hoorde Ries dit, en dan lachte hij mee. Het was immers waar, hij at veel meer dan de andere mensen. Hij groeide ook meer dan de andere mensen, maar omdat groeien zo langzaam gaat, merkten de mensen die hem elke dag zagen het niet. Ries zelf merkte het wel, maar hij praatte er niet over. Hij merkte dat hij zijn hoofd moest buigen als hij door een deur naar binnen wilde gaan. En een half jaar later merkte hij dat zijn hoofd het plafond raakte van elk huis waar hij binnenkwam. Zijn eigen huis paste hij daaraan aan. Hij maakte de deur zo groot als de hele voorkant van het huis. Het plafond en de binnenmuren brak hij weg. Zo paste hij er toch nog in, maar bij de andere mensen kon hij niet meer op bezoek. Ries schaamde zich daarvoor, en daarom zei hij nooit de reden. Hij verzong smoesjes om te verbergen hoe vreselijk groot hij geworden was en de mensen merkten niets. Ze bleven om hem lachen en de kinderen bleven met hem spelen. Hij ging door met het helpen van de burens zodra er zwaar werk te doen was. Het groeien stopte niet. Ries kon alleen nog op zijn hurken zitten in zijn eigen huis, en als hij ‘s nachts sliep stootten zijn tenen tegen de muur en dat deed pijn.

Dan kreunde Ries in zijn slaap. Kermde soms zachtjes. De

mensen in de huizen om hem heen hoorden het. Zij ergerden zich daaraan. Konden niet slapen van dat akelige geluid. ‘Houd daar toch mee op.’ zeiden ze tegen Ries. ‘Wij jammeren toch ook niet zo?’

‘Maar mijn huis is zo klein.’ klaagde Ries. ‘Ik krijg daar zulke zere tenen van!’

‘Onzin!’ spraken de mensen. ‘Woon jij niet in het grootste huis van allemaal? En woon jij daar niet helemaal alleen? Moet je Dirk en Elke maar eens zien, die wonen met drie kinderen in een kleiner huis dan jij, en hoor je hún soms klagen? Je moest je schamen!’

En dat deed Ries. Hij nam zich voor beter zijn best te doen, zich meer te gedragen zoals de anderen, maar het lukte niet. Steeds kreeg hij kramp in een arm of een been, en dan altijd die zere tenen.

Hij huilde nu zo zacht mogelijk, maar toch hoorden de mensen het nog.

‘Houd op met die aanstellerij, wat is dat nu voor voorbeeld voor onze kinderen! Als je je niet beter gedragen kunt, ga dan ergens anders wonen. Ergens helemaal alleen, waar je niemand hindert met dat gejammer in de nacht.’

Ries werd hier erg verdrietig van.

Op een nacht had hij een mooie droom.

Hij droomde van het reuzenland in de bergen. In het reuzenland woonden reuzen in reuzenhuizen. Ze sliepen in reuzenbedden onder reuzendekens, en niemand van hen had zere tenen.

Toen Ries die ochtend wakker werd, en hij zijn gekreun probeerde binnen te houden, dacht hij aan die wonderlijke droom.

Waarom wonen reuzen in zulke grote huizen? Omdat ze dan geen zere tenen krijgen!

Wat fijn voor die reuzen!

En Ries dacht aan zichzelf, aan dat hij merkte dat hij nog steeds niet gestopt was met groeien. Er zaten nu al barsten in de buitenmuur, en in het dak was een gat, waar hij eens per ongeluk zijn hand door gestoken had.

Plotseling, als een bliksemflits, schoot een gedachte door hem heen.

Geen vraag was het, het was een zeker weten:

Hij was een REUS!

Het groeien zou nog heel lang doorgaan en dat was helemaal niet erg. Hij moest gaan verhuizen naar het reuzenland in de bergen, en dan zou hij zelf net zo'n mooi huis kunnen maken als waar hij over gedroomd had. En nooit meer zou hij last hebben van zere tenen.

Ries lachte van blijdschap.

Hij lachte bulderend.

Hij lachte zo hard dat de buitenmuur, waar al barstjes in gezeten hadden, ineens stortte.

De mensen uit de andere huizen stroomden toe om te kijken naar het huis van Ries.

Ze riepen: 'Ries houdt toch eens je fatsoen! Pas toch eens een beetje op!' maar Ries luisterde niet. Integendeel, hij strekte zijn armen en zijn benen, en hij ging rechtop staan. Het huis barstte aan alle kanten, de muren stortten in en het dak zakte naar beneden. Toen hij rechtop stond, keek hij naar de mensen beneden en hij zei: 'Jullie zullen geen last meer van me hebben mensen, ik ga verhuizen naar het reuzenland! Als jullie durven, mogen jullie me daar opzoeken, maar ikzelf kom nooit meer hier. Ik pas niet in jullie huizen. Het ga jullie goed!'

En Ries stapte weg met reuzenstappen, sprong door de heuvels met reuzensprongen, en rende in een keer door naar de

bergen waar de reuzen woonden.

Daar bouwde hij voor zichzelf een reuzenhuis en de andere reuzen werden zijn beste vrienden.'

Manja Wonderschoon zweeg en glimlachte naar Gijs.

Gijs begreep dat het verhaal uit was en bedankte Manja zoals hij daarnet die andere jongen had zien doen.

'Je moet nu weer naar huis gaan, Gijs.' zei Manja. 'Doe de groeten aan mijn vriend Tiligue.' 'O, dat vergat ik nog!' haastte Gijs zich te zeggen, 'U ook de groeten van Tiligue. Dat zei hij nog speciaal.'

'Dank je. Maar je moet nu gaan. Als je buiten deze woning bent zal ik je de plek naar de fontein wijzen zoals daarnet. En weet dat je hier altijd welkom bent. Daarom, Gijs, tot ziens!'

'Tot ziens!' antwoordde Gijs. Hij stond op, zwaaide naar de mensen en wezens in de kring, en liep naar de deur in de wand.

Die ging gemakkelijk open.

Toen hij buiten kwam, zag hij dat het al schemerig werd. Hoe laat was het?

Hij keek op zijn horloge.

Half negen. Dat was nog mooi op tijd. Als hij om tien uur thuis was, was het vroeg genoeg.

Gijs liep het brede pad in dat hij van daarnet herkende. Bij een kruispunt van niet vier, maar acht paden, aarzelde hij. Toen verscheen de schaduw op de grond en wees hem de weg. Zo vond hij de fontein gemakkelijk terug.

Korte tijd later zat hij weer op de bank bij Tiligue.

De boom was blij dat hij er was. Gijs zag het aan de lucht. Helderblauw met aan de horizon paarse, roze en groene strepen, en twinkelende sterretjes in de steeds donker wordende hemel.

Gijs bracht Tiligue de groeten van Manja Wonderschoon over en vertelde wat hij meegemaakt had.

‘Ik snap alleen dat verhaal niet.’ eindigde hij.

‘Ik ben toch niet groot en dik? Ik eet toch geen half varken en barst niet uit mijn huis? Dat slaat toch nergens op?’

‘Zo gaat dat vaak met de verhalen van Manja Wonderschoon.’ zei Tiligue. ‘De eerste stap is niet om het verhaal te begrijpen, maar om het te onthouden en er af en toe aan te denken. Waarschijnlijk gaat het dan op den duur iets voor je betekenen. En het is toch een mooi verhaal?’

‘Dat wel.’ beaamde Gijs.

‘Nu moet je gaan, Gijs. Naar huis. En morgen vertel je alles aan Larix. Afgesproken?’

‘Afgesproken.’

Gijs nam de stenen in zijn handen en wreef de twee lichte kanten tegen elkaar.

De lucht begon te rimpelen, hij hoorde ver weg een klokken-spel en even later zat hij in zijn eigen wereld in het park van Vlaardingen.

II - **Rozeliefje** - voor *Miranda*

Nadat Gijs me verteld had dat hij de omslagdoek van Faye uit mijn kamer genomen had waarmee hij in zijn eentje naar Elmontestratia gereisd was om op zoek te gaan naar Manja Wonderschoon, had ik wel een poosje nodig om voor mezelf uit te maken hoe ik hier op reageren moest.

Vooraf toen ik bedacht hoe geraffineerd hij dat aangepakt had, door er heen te gaan terwijl ik een concert gaf in Maas-sluis. Op die manier kon hij er zeker van zijn dat hij mij daar niet tegen zou komen. Mijn kleine vriendje, Gijs! Dat leuke, eerlijke en openhartige kind! Werd hij achterbaks? Stiekem? Nu kwam zijn verhaal voor mij ook wel op een vervelend tijdstip. Ik was natuurlijk nog vol van het concert, en dan plompverloren zoiets. En ook bedacht ik dat hij het me dan toch in elk geval meteen opgebiecht had. Dat was toch ook niet niets.

Uiteindelijk liet ik het maar rusten. Ik was zijn opvoeder niet. Daarbij vroeg ik me ook af of hij misschien gelijk zou kunnen hebben. Wie was ik tenslotte, om de beslissing te nemen dat hij niet zelfstandig naar Elmontestratia mocht?

Maar ik had daar zoveel verdwaalde tieners en kinderen ontmoet die er ellendig aan toe waren.

In Dolia waren er speciale hulporganisaties om de ontspoorde mensen van onze wereld weer overeind te helpen, en het merendeel daarvan was heel jong. En ja, ik voelde me toch ook echt wel een beetje verantwoordelijk voor Gijs. Ik was toch degene geweest die hem de eerste keer naar die vreemde, andere wereld gebracht had, twee jaar geleden. Hij was toen pas zeven geweest. Ja, toen was hij echt te klein geweest. Maar nu? Och... negen was toch evengoed nog erg jong. Ik kwam er niet uit.

Gijs gaf me ook niet veel tijd om er lang bij stil te staan, hij was zo opgetogen over wat hij meegemaakt had, was zo vol van het bos dat hij zo mooi beschrijven kon, en die vreemde man, Manja Wonderschoon.

Ik voelde me stiekem ook een beetje jaloers.

Tot nu toe was ik altijd degene geweest die de leiding gaf, maar nu wist Gijs meer dan ik.

Samen bespraken we ook het verhaal dat Manja Gijs verteld had. En ja, natuurlijk werd ik nieuwsgierig. Zou Manja Wonderschoon voor mij ook een verhaal hebben? Kreeg iedereen altijd een verhaal?

Gijs dacht van niet. Er waren zoveel luisteraars geweest, er konden er toch echt maar een paar aan de beurt komen. Hij had die ene keer gewoon geluk gehad.

En daar had hij gelijk in. Toen ik later zelf Manja Wonderschoon leerde kennen, heb ik alleen zitten luisteren en dat alleen was al een prachtige ervaring.

Op een woensdagmiddag gingen Gijs en ik naar Tiligue, de oude plataan. Om de beurt bij de boom, want het overgaan naar de andere wereld lukt niet als er iemand bij is. Maar dat wisten we al, dus dat was geen probleem.

Bij Tiligue aangekomen praatten we eerst wat met de boom, daarna wees Gijs me de weg naar de grensplaats. Een grensplaats waar ik nooit eerder geweest was, en waar ik ook nooit iets over gevonden had in de aantekeningen van Faye. Gijs huppelde zo leuk voor me uit, zo vol verlangen om me alles te laten zien. Nee, hij werd niet stiekem, realiseerde ik me nu, het was gewoon een ondernemend kind, dat was alles.

In het bos aangekomen ging het precies zoals Gijs me verteld had. Een schaduw op de grond wees ons de weg. Gijs herkende de wand van de heuvel al van verre en rende er naar-

toe. Hij legde zijn handen er plat op en liet mij voelen hoe vreemd warm die plaats werd.

Moest ik datzelfde doen? Daar twijfelden we even aan, maar toen deed ik het. Een ietsje boven Gijs. We stonden daar met onze handen plat op de rotswand, totdat ik een ritselend geluid hoorde en een lijn zag verschijnen. Langzaam begon zich een deur af te tekenen. Pas toen de deur helemaal echt leek te zijn, haalden Gijs en ik onze handen eraf.

Ik opende de deur en samen gingen we naar binnen.

Binnen was een ruimte zonder ramen, maar met zoveel brandende olielampen dat het toch niet donker was. Het rook er naar iets zoets. Stoofpeertjes misschien. Bij het plafond leken vuurvliegjes te vliegen. Een sprookjesachtig gezicht. Tegen drie wanden zag ik boekenkasten vol boeken, tot helemaal bovenaan toe. Er stonden kleine houten laddertjes voor om bij de bovenste boeken te kunnen. Het waren oude boeken, zo te zien. Leren kaften met goudkleurige letters.

Er stonden op verschillende plaatsen heel lage tafeltjes, maar stoelen waren er niet. In plaats daarvan was er een overvloed aan grote kussens in allerlei kleuren.

Toen Gijs en ik binnenkwamen, hoorden we juist hoe een jongetje de grijze man op het grote, rode kussen bedankte voor het verhaal.

Het kind knikte, maakte in feite een soort buiging, en ging daarna tussen de andere kinderen zitten. Onszelf niet meegetkend telde ik in totaal zes kinderen, drie volwassenen, en acht Elmontestratia-wezens.

Manja Wonderschoon stond op, ging even naar achteren en kwam toen terug met twee kannen. In de ene zat hete kruidenthee, in de andere dice, een populaire frisdrank in Elmontestratia.

Gijs en ik gingen bij de anderen zitten. De grijze man be-

groette mij speciaal. Natuurlijk omdat ik hier voor het eerst was.

Wat een bijzonder mens was het, die Manja Wonderschoon. Hoe oud zou hij zijn? Ik kon het niet raden. Niet al te jong, zijn haar was grijs, maar hij was zo kwiek, zijn ogen stonden jong.

Zijn huid leek grijsgemarmerd te zijn, zijn wijde kleding verschillende tinten grijs. Ook zijn grote ogen waren grijs.

Maar zodra hij sprak, leken er kleuren doorheen te vloeien. Als de regenboogkleuren in een olievlek. En als hij erg op dreef was, kwamen er vuurvliegjes uit de plooiën van zijn kleren, die een poosje tussen de luisteraars doordwarrelden, en ten slotte naar het plafond vlogen.

Toen iedereen wat te drinken had - ik thee, Gijs dice - ging Manja weer op zijn rode kussen zitten. Hij keek om zich heen en wenkte een tener, blond meisje van een jaar of zestien. Ik kende haar niet. Ze bleek Miranda te heten.

Miranda lachte en stond op. Ik zag haar wangen vuurrood worden van verrassing. Ze ging op het daarvoor bestemde groene kussen zitten en keek ernstig, met grote ogen vol verwachting, naar Manja Wonderschoon.

Even legde ze haar handen in zijn handen. Hij keek haar vriendelijk aan, liet haar handen los en begon te vertellen.

‘In de kleine stad kenden de mensen elkaar niet allemaal. Dat was niet mogelijk, daarvoor woonden daar teveel mensen. Maar er was één meisje waar iedereen toch op z’n minst één keer van gehoord had. Dat was de dochter van de bakker. Zij was het liefste meisje van de stad. Haar naam was Rosalinde, maar omdat ze zulke mooie roze wangetjes had en ze altijd en altijd lief was werd ze Rozeliefje genoemd.

Nooit was ze jaloers, altijd gehoorzaam, altijd even beleefd

en vriendelijk met een open, blijde lach in haar lieve, blauwe ogen.

Hoe gelukkig waren haar ouders met zo'n dochter!

Rozeliefje groeide op en ging naar school. Ze deed het goed, kreeg mooie cijfers en iedereen hield van haar. Overal waar ze kwam waren de mensen blij om haar te zien en dat maakte Rozeliefje nog liever dan ze al was.

Omdat ze altijd zo zoet was, ging haar gezicht een beetje op marsepein lijken, en haar haren op het engelenhaar uit de kerstboom.

Haar schouderbladen begonnen verdachte punten te vertonen. 'Niets bijzonders', zei de schoolarts, toen haar moeder daar een vraag over stelde, 'het kind heeft uitstekende schouderbladen, dat komt meer voor, dat betekent niets.' Maar Roze- liefjes moeder werd er wat angstig van, en steeds als Roze- liefje onder de douche geweest was, controleerde haar moe- der haar rug en zag dan elke keer dat die uitsteeksels weer langer geworden waren.

Op een keer, toen Rozeliefje in groep zeven zat, bezocht zij met haar hele klas een van de grotere ouderencentrums van de stad.

De directeur van het centrum vertelde dat veel oude mensen het moeilijk hadden omdat ze zich eenzaam voelden, en dat ze zo graag eens bezoek zouden krijgen van een kind. Zouden de kinderen niet af en toe eens naar het centrum willen komen? Dan zou hij hen wel doorsturen naar de mensen die daar behoefte aan hadden.

Dit was nu net wat voor Rozeliefje. Vanaf die dag bezocht Rozeliefje elke dag als ze uit school kwam een paar mensen uit het centrum. Ze deed boodschappen voor hen, ging met hen naar buiten als de zon scheen en soms duwde ze een rol- stoel. In de kortste keren waren alle mensen dol op haar. Ro-

z liefje maakte tekeningen voor iedereen die er maar een wilde hebben en ze plukte boeketjes wilde bloemen om de kamers van de mensen op te fleuren.

Wat vonden de mensen dat vertederend, zo'n schattig meisje dat met een bosje vergeet-mij-nietjes en wilgenroosjes voor hun deur stond.

Nooit vergat ze een verjaardag. Haar gezicht ging nu zóveel op marsepein lijken dat de mensen zich wel eens afvroegen of het wel echt was, en de uitsteeksels op haar rug waren nu zo groot geworden dat ze zichtbaar werden door haar kleren heen.

Zo kwam de dag van Rozeliefjes veertiende verjaardag. Het werd een groot feest want iedereen in de stad hield van haar en ze kreeg veel cadeautjes die ze onmiddellijk weer uitdeelde aan kinderen die niet veel hadden.

Er was veel snoep, dice en appelsap, er was taart en chips in overvloed. Alle mensen waren blij en Rozeliefjes marsepeinen gezichtje straalde van geluk.

Toen kwam er een donkere onweerswolk boven de stad. De wolk keek naar beneden en zag de feestvierende menigte met in het middelpunt Rozeliefje. Hij zag haar marsepeinen gezichtje en grijsde toen gemeen.

Onweerswolken houden niet van lievigheid.

Plotseling schoot zijn lange zilveren arm door de lucht, en ratelend flitsten zijn vingers door de hemel. Zijn linker wijsvinger raakte even het hart van Rozeliefje, en Rozeliefje viel in het gras. Op hetzelfde moment rolde de donder over de stad en vielen de eerste grote druppels. Hevig geschrokken keken de mensen naar het roerloze meisje op de grond, maar toen de dikke druppels op haar gezicht uiteenspatten, kwam Rozeliefje weer bij, stond haastig op en rende met alle andere mensen het huis in.

‘Hoe is het met haar, haal de dokter!’ riep de een, ‘Welnee, dat is niet meer nodig.’ zei de ander. ‘Geef het kind te drinken.’

‘Geef haar wat te eten.’

‘Laat haar even zitten.’

‘Nee, ze moet naar bed.’

Rozeliefjes moeder trok haar even bij zich op schoot, en Rozeliefje zei lief: ‘Het is al weer over, hoor mama, maak je maar niet ongerust.’ Nu, dat deed haar moeder dan ook niet, ze was alleen blij dat het zo goed afgelopen was.

Toch was er vanaf die dag iets veranderd in Rozeliefje. Niemand merkte het, maar Rozeliefje zelf voelde het wel.

Als ze in de spiegel keek, zag ze hetzelfde gezicht als vóór haar veertiende verjaardag, even zoet en lief, maar van binnen was er iets gebeurd. Het eerste wat ze merkte was dat ze zich begon te ergeren.

Ze ergerde zich aan het lawaai van de burens en aan de wind die maakte dat het fietsen zo zwaar ging. Ze ontdekte dat ze eigenlijk een hekel aan afwassen had en ergerde zich eraan dat iedereen zomaar aannam dat zij dat wel even zou doen. Ze begon zich zelfs te ergeren aan de oude mensen uit het ouderencentrum. Hadden die nu vroeger ook altijd zoveel gezeurd? Altijd praatten ze maar over zichzelf, nooit eens vroeg iemand hoe het met háár ging.

Als Rozeliefje nu een gewoon meisje geweest was, dan zou ze de mensen lastig gevallen hebben met haar ontevreden gedachten. Ze zou zijn gaan klagen en tegenstribbelen, ze zou kwaad geworden zijn en met de deuren gesmeten hebben. Gescholden op die stomme school en die vervelende oude mensen uit het centrum. De mensen om haar heen hadden dan simpelweg gezegd: ‘Och, dat is de puberteit!’ en niemand zou zich er druk om gemaakt hebben.

Maar Rozeliefje met haar marsepeinen gezichtje kon niet kwaad worden. Ze kon niet boos kijken en lelijke dingen zeggen. Dat had ze nooit geleerd. Dus bleef ze even lief als vroeger en niemand merkte enig verschil.

Niemand?

Ja, toch wel, haar moeder ontdekte tot haar blijdschap dat de uitsteeksels op Rozeliefjes schouderbladen kleiner werden. Alleen iemand die heel nauwkeurig keek (maar dat deed niemand) zou gezien hebben dat het marsepeinachtige van haar gezicht langzaam maar zeker veranderde in iets wat op plastic leek.

Toch bleven haar ogen open en blij, en bleef haar mond vriendelijk glimlachen. Ook bleef ze even behulpzaam als ze altijd geweest was. Niemand wist van haar boze gedachten.

Eens, toen ze in de badkamer was, met de deur op slot, sloeg ze in haar boosheid met haar vuisten tegen de koude tegeltjes. Ze sloeg zo hard dat het haar pijn deed en fluisterde zo kwaad ze kon (en dat was niet erg kwaad) ‘Rotzak die je bent, vervelende ouwe zeur! Trut! Krengr!’ Daarbij dacht ze dan aan alle mensen waar ze zich de afgelopen dagen aan geërgerd had, en ze wilde wel dat ze meer lelijke woorden kende.

Haar moeder hoorde van achter de gesloten deur de rare, dof-fen bonzen, en bezorgd riep ze: ‘Is er wat Rozeliefje? Wat maak je daar een raar geluid? Heb je je pijn gedaan?’

Geschrokken stopte Rozeliefje met slaan, en terwijl ze haar roodgeslagen vuisten onder de koude kraan hield, riep ze vrolijk lachend naar haar moeder: ‘Nee hoor mama, niets aan de hand, het was maar een spelletje.’

Van buiten bleef ze dezelfde. Bleef ze gewillig boodschappen doen voor de oude mensen uit het ouderencentrum en deed, waar ze maar kwam, gehoorzaam de afwas na het eten. Ze

troostte kleine kinderen als ze gevallen waren op straat, maakte altijd haar huiswerk en was zo zonnig, vrolijk en lief, dat de mensen steeds meer van haar gingen houden.

Rozeliefje was inmiddels aan die bewondering gewend geraakt. Zelf dacht ze daarom ook nooit na over de veranderingen in zichzelf, nadat de bliksem in haar hart geslagen was.

Maar haar handen wisten alles van haar verborgen ergernissen, van alle lelijke woorden die ze binnenhield, en van de haat, die steeds vaker in haar oplaaide. En haar handen onthielden het, maar hielden dat wat ze wisten voorlopig nog even stil.

Rozeliefje hield veel van bloemen plukken. Ze plukte ze niet alleen, ze determineerde ze ook en zocht er alles over op in dikke boeken, zodat zij na verloop van tijd veel meer van planten wist dan de meeste andere mensen.

Ze las over geneeskrachtige planten en over giftige planten.

Op een keer plukte ze een vrolijk veldboeketje voor een zieke oude vrouw. Verheugd nam de vrouw de bloemen aan en zette ze in een vaasje, maar ach, er bleek blaartrekkende boterbloem tussen de bloemetjes te zitten, en de handen van de zieke vrouw raakten overdekt met pijnlijke blaren en rode plekken. Wat schrok Rozeliefje hiervan, wat deed het haar verdriet. Zij had er zelf geen last van gehad, nee, toevallig had ze juist handschoenen gedragen toen ze die bloemen plukte.

Soms, als Rozeliefje naar bloemen zocht, groeven haar handen ook de wortelknolletjes uit, en verzamelden ze voorzichtig de zaden van de giftige planten. Haar handen deden al die plantendelen in een washandje en legden dat achter de boeken in de kast op haar slaapkamer.

Rozeliefje zelf wist nergens van, haar ogen straalden argeeloos, en vrolijk bleef zij door de straten huppelen. Haar krul-

lend haar liet ze heel lang groeien en bond het samen met een grote roze strik. Ze droeg mooie jurken met zwierige rokken, leerde dansen, en voor ze achttien was waren alle jongens uit de stad verliefd op haar.

Zij was aardig tegen allemaal. ‘Pas na mijn eenentwintigste verjaardag wil ik er eentje uitkiezen om mee te trouwen.’ zei ze tegen haar moeder. Dat vond haar moeder heel verstandig. Nu was ze nog veel te jong.

Toen de zaden en de wortelknolletjes achter de boeken in de boekenkast gedroogd waren, namen de handen van Rozeliefje een deegroller uit de keukenkast en daarmee wreven ze alle plantendelen fijn tot grove donkerbruine korrels. Het leek wel een beetje op koffie of thee.

De handen van Rozeliefje namen een doosje met theezakjes uit de kast, en ook wat luciferdoosjes. De handen van Rozeliefje maakten de theezakjes voorzichtig open en deden in elk ervan een klein schepje korrels. De rest van de korrels deden ze in de lucifersdoosjes (de lucifers gooiden ze weg).

De doosjes en de theezakjes deden Rozeliefjes handen in het blauwe tasje dat ze altijd bij zich droeg. Nu dit klaar was, was Rozeliefje nog blijer dan anders. Haar ogen straalden liever dan ooit, en de mensen zeiden tegen elkaar: ‘Ze is zeker verliefd!’ Maar nee, dat was niet zo. Rozeliefje was alleen blij omdat ze nu een tegengif had tegen haar boze geërgerde gedachten en haar heimelijke haat.

Als ze nu woede in zich op voelde komen wanneer de burens midden in de nacht een video zo hard aanzetten dat zij ervan wakker schrok, dan pakte ze haar tasje, hield het dicht tegen zich aan en draaide zich glimlachend om in haar bed. Als een kind naast haar in de bus onophoudelijk zijn neus op bleef halen, dan bleef ze rustig lachen met haar hand op haar tasje. Als de oude mensen in het ouderencentrum hun gal over deze

tijd uitspuwden en daarbij soms ook hun gebit, dat ze dan naast het koffiekopje op tafel legden om het met een tandenstoker schoon te peuteren, dan luisterde Rozeliefje geduldig, haar handen om haar tasje geklemd. Maar na verloop van tijd bleek de toverachtige werking van de zakjes en de doosjes in haar tasje wat af te nemen. Het was niet meer genoeg om het tasje alleen vast te houden. En toen kwam het moment dat de handen van Rozeliefje over gingen tot daden die Rozeliefje zelf nooit goedgekeurd zou hebben.

Haar handen schudden een luciferdoosje leeg in de koffiibus van mevrouw Pieterse, vervingen een paar theezakjes uit het theeblik van het ouderencentrum en leegden een ander doosje in de bus met muesli van haar oom Nick en tante Monica.

Binnen een week waren de handen van Rozeliefje hun hele voorraad kwijt. Achter de boeken in haar slaapkamer lagen inmiddels al drie andere washandjes vol kruiden te drogen, zodat ze al gauw weer een nieuwe voorraad had. IJverig gingen Rozeliefjes handen verder. Heel voorzichtig ook. Nooit werden ze betraapt.

Kort daarna hoorde Rozeliefje voor het eerst over mensen die plotseling ernstig ziek geworden waren. Binnen een week stierven er in de stad drieëntwintig mensen aan een totaal onbekende ziekte.

De ziekteverschijnselen waren niet bij iedereen gelijk, dat maakte het moeilijk om de oorzaak te ontdekken.

Er ontstond grote paniek in de stad, in alle kranten verschenen artikelen over de onbekende ziekte, de geheimzinnige epidemie.

Kwam het door de vervuilde regen? Had het te maken met de ozonlaag? Waren er vreemde bacteriën terecht gekomen in blikjes met ananas? Maar nee, mevrouw Mees at nooit ananas

en was toch gestorven.

Potjes appelmoes! Dat was het. Ineens wist iedereen het zeker en alle potjes appelmoes gingen terug naar de fabriek, totdat na een onderzoek bleek dat er niets mis was met de appelmoes.

Het moest wat anders zijn.

Veel drinken! Adviseerden de mensen elkaar. En vooral geen melk. Druivensap was het beste. Weinig vlees eten en oppassen voor natte voeten.

Men vroeg zich ook af of het besmettelijk zou zijn. Veel mensen vreesden van wel en meden alle zieken om zich heen. Rozeliefje was niet bang voor besmetting. Zij bezocht alle mensen ziek of gezond. Zij plukte bloemen voor iedereen, kookte soep, perste sinaasappels uit, en huilde bij elk sterfbed.

Elke dag was er een begrafenis in de stad, de epidemie woedde voort, de mensen werden wanhopig en niemand, niemand ontdekte om welke ziekte het nu eigenlijk ging.

Toen Rozeliefje in de krant las dat het negenenveertigste slachtoffer gevallen was - de begrafenis was morgenmiddag om twee uur - toen trilde de krant in haar handen.

De tranen rolden over haar wangen en snikkend strompelde ze de trap op naar haar slaapkamer. Achter de boeken in haar kast waren nu alle washandjes leeg. In haar tasje zat nog één theezakje.

De handen van Rozeliefje namen het theezakje uit het tasje en Rozeliefje zette daarvan een kopje thee voor zichzelf als troost voor haar verdriet. De handen van Rozeliefje brachten het kopje thee naar haar mond en Rozeliefje dronk, zoals zoveel mensen gedronken hadden.

Rozeliefje ging languit op bed liggen en stierf.

Hoe huilden de ouders van Rozeliefje, en ook alle mensen die

haar gekend hadden.

Honderden mensen liepen mee in de stoet achter de kist. Ze vertelden elkaar alles wat ze zich van haar herinnerden. Hoe goed ze geweest was en hoe lief. Hoe dapper ook, om alle zieke mensen te bezoeken zonder angst voor besmetting.

Zij was als een heilige, had haar leven gegeven om te kunnen verplegen en het lijden van de mensen te verlichten. Zoveel mensen hadden mooie herinneringen aan de bloemen die ze van haar gekregen hadden, hoeveel had zij niet altijd voor de mensen over gehad! Zij was een voorbeeld voor alle kinderen, voor alle jongeren, volwassenen en ouderen. Ieder kon van haar leren; van haar vriendelijkheid, haar geduld, haar blijdschap en haar bescheidenheid.

En nu was zij dood.

Rozeliefje kreeg een grote, witmarmeren steen op haar graf, met in het midden een kleurenfoto van haar marsepeinen gezichtje.

Bovenop de steen zat een witstenen duif als vredessymbool, en onder de foto stond met grijze sierletters:

Hier ligt Rozeliefje

Zij was het liefste meisje van de stad

Een beeldhouwer had daar omheen Rozeliefjes handen uitgebeeld. De handen die zoveel goeds gedaan hadden in hun leven.

Rozeliefje bleek het laatste slachtoffer te zijn van de vreselijke epidemie. De ziekte was voorbij en de mensen die niet getroffen waren konden weer rustig ademhalen en eten wat ze wilden, maar vergeten deden de mensen het niet. Rozeliefje werd een legende, een voorbeeld van opofferingsgezindheid

en liefdevolle aandacht.’

Manja Wonderschoon zweeg. Het verhaal was uit.

Met vuurrode wangen stond Miranda op. Gaf Manja een hand, bedankte hem, knikte naar hem, zoals dat blijkbaar hoorde hier, en ging op haar plaats zitten.

Ik keek naar haar.

Wat moest zo’n meisje nu met dat verhaal?

Dacht Manja Wonderschoon soms dat Miranda een gifmengerster was?

Hoe was het voor haar om zo’n verhaal in het openbaar aan te moeten horen?

En voor het eerst drong tot me door dat er ook een zeker risico in zat om hier te komen. Je zou ook iets te horen kunnen krijgen wat je niet weten wilde. Of waarvan je echt niet begreep waar het op sloeg.

Manja Wonderschoon ging staan en schudde zijn wijde mantel uit. Een wolk van vuurvliegjes steeg eruit op. Iedereen begon te lachen. Dit bleek zijn teken te zijn dat hij ermee ophield. Een voor een vertrokken de luisteraars. Ook Gijs en ik.

‘Gaan we gauw weer?’ vroeg Gijs.

‘Hm.’ aarzelde ik. ‘Misschien.’

III - **Cornelia** - voor *Lea*

De volgende keer dat Gijs en ik naar Manja Wonderschoon gingen om naar zijn verhalen te luisteren, voelden we er ons al helemaal bij horen. We waren geen nieuwelingen meer.

We merkten het ook aan de andere luisteraars. Sommige van hen staken groetend hun hand op toen we binnenkwamen. En we wisten nu ook wat er van ons verwacht werd: Als Manja Wonderschoon aan het vertellen was, slopen we zachtjes naar binnen en zochten een plaatsje op een leeg kussen op de vloer. Pas in de pauze, gaven we Manja een hand en praatten met de anderen.

Het bleef me wel opvallen hoe beleefd iedereen hier tegen elkaar was. Dat kwam wat ouderwets op me over. Achter zijn rug konden we de oude, grijze verhalenverteller gerust 'Manja' noemen, maar in zijn gezicht zeiden we netjes 'Meneer Wonderschoon'. Tutoyeren was er echt niet bij.

Toen ik deze tweede keer dan ook vier Zevensterretjes in zijn kamer zag zitten, was ik niet verbaasd. Deze sfeer was net wat voor hen! De Zevenster is een vrij grote groepering in Elmontestratia die ik niet zo gauw te vergelijken weet met iets uit onze eigen wereld. Ze doen goed werk in de steden en bij de mensen die het moeilijk hebben, zoals bij ons bijvoorbeeld het Leger des Heils ook doet. De Zevensterren gaan ouderwets gekleed en hebben een streng gevoel voor moraal. Maar omdat hun bedoelingen zo goed zijn en ze niet alleen in woorden, maar ook in daden laten zien wat ze met hun ideale bedoelen, ergert het niemand en worden ze in het algemeen overal gerespecteerd.

Gijs en ik kwamen binnen toen Manja net een verhaal aan het afsluiten was. We hebben van het verhaal zelf niets gehoord, maar zagen hoe een ongeveer vijftienjarige jongen van het

groene kussen afstapte, een kleine buiging naar Manja maakte, en op zijn plaats ging zitten.

Manja kwam even van zijn rode kussen af, en er ontstond ge-roezemoes bij de luisteraars.

Er waren dit keer meer mensen en wezens dan de vorige keer. Ik probeerde ze te tellen en kwam op bijna dertig.

Ik gaf Manja een hand en Gijs en ik vonden een plaatsje vlakbij de vier Zevensterren; drie kleine meisjes en een oudere begeleidster. Aan hun kleding zag ik dat ze uit de stad Wiadan kwamen. Dat verklaarde ook waarom ze Nederlands spraken, want in Wiadan en Dolia is Nederlands de meestgesproken taal.

De Zevenstervrouw bleek Lea te heten, en ja, ze kwam inderdaad uit Wiadan en kende de Zevensterren die ik daar kende. Nee, de drie kleine meisjes waren haar eigen kinderen niet, vertelde ze, het waren haar buurkinderen. Hun ouders hadden weinig tijd, en de meisjes hielden zo van de verhalen van Manja Wonderschoon.

De pauze was maar erg kort. Zodra Manja weer op zijn kussen ging zitten, werd het stil.

Ik keek naar hem.

Klein, tenger, met een grijsgemarmerde huid. Uit zijn wapperende kleding en uit zijn lange haren kwamen, als hij vertelde, vuurvliegjes omhoog dwarrelen.

Een baard of snor had hij niet. Zijn gezicht was glad, smal en scherpgetekend. Maar boven zijn grote, grijze ogen had hij dikke, donkergrijze wenkbrauwen.

Het meest bijzondere bleef voor mij dat er kleuren verschenen zodra hij begon te praten.

Kleuren in zijn kleding, maar ook in zijn haar en zijn gezicht. Alsof er zonlicht door gekleurd glas op hem scheen, of als discolampen, misschien.

Manja keek rustig om zich heen. Hij leek het publiek te peilen. Hij zocht iemand aan wie hij zijn volgende verhaal kon vertellen.

Hoe deed hij dat?

Was het misschien zo dat hij keek naar iemand die hem inspireren kon?

Of was het - zoals iedereen dacht - een echt persoonlijk verhaal, een groot geschenk voor jou alleen?

Ik wist het niet.

Net als bij iedereen bonkte mijn hart wat zwaarder onder Manja's spiedende blik: als hij mij eens koos...

Maar dat deed hij niet. Hij wenkte Lea.

Ik zag haar mond openzakken van verbazing. Er werden niet vaak ouderen gekozen en zij was minstens vijfenveertig. Maar ze stond op. De drie kleine meisjes keken met open mond toe. Een beetje verschrikt. Ik knikte naar ze.

Lea ging op het groene kussen zitten en stak haar handen uit.

Manja Wonderschoon nam haar handen even in zijn handen en keek haar aan.

Daarna liet hij haar los, zakte wat achterover op zijn rode kussen en begon te vertellen:

‘Er waren eens twee konijnen die elkaar zo lief hadden dat ze besloten te trouwen. Ze groeven een ruim hol even buiten het dorp, richtten het netjes is, vierden een groot feest en woonden van toen af aan bij elkaar.

Er zijn wel vaker konijnen verliefd geweest, maar zo als deze twee, nee, dat was uniek. Ze zagen alleen elkaar, raakten in vervoering bij het uitspreken van elkaars naam en konden geen dag zonder elkaar, geen uur, geen minuut.

Het liefst waren zij voor altijd samen gebleven, afgesloten van de rest van de wereld. Maar zo is het leven niet, en na een

jaartje of wat krioelde het in hun hol van de kleine konijntjes. Elk konijntje kreeg bij de geboorte een mooie naam, maar omdat het er zoveel waren en ze daarbij ook nog zoveel op elkaar leken, vonden vader en moeder konijn het te lastig om al die namen te onthouden, dus noemden ze voor het gemak alle meisjes Hipje en alle jongens Hopje. De kinderen namen die gewoonte over. Hun echte eigen naam wisten de konijntjes alleen zelf.

Vader en moeder konijn hadden het nu erg druk. Ze moesten klavers zoeken voor hun grote gezin, en af en toe een winterpeen of een kooltje. Ook moest het hol goed bijgehouden worden, of uitgebreid als er weer eens een nieuw hipje of hopje arriveerde. Vader en moeder hadden een klein holletje voor zichzelf alleen gegraven, waar ze zich konden terugtrekken als de drukte hen teveel werd. Dit gebeurde vaak, want diep in hun hart hadden ze de droom van alleen met z'n tweetjes op de wereld te zijn, niet losgelaten.

De kleintjes werden dan naar buiten gestuurd, of, als het regende, naar hun slaapholletjes waar ze ook best konden spelen.

Als het mooi weer was en al het werk gedaan, dan zaten de vader en de moeder graag voor de ingang van hun hol. Alle vijftientig hipjes en hopjes huppelden dan vrolijk door het klaverveld. Er werd gelachen, gesprongen en gespeeld, het was een plezier om naar te kijken, en dan hielden de vader en de moeder echt van al hun kindertjes. Soms zelfs kregen ze er zo'n plezier in dat ze mee gingen spelen. Dan juichten al de hipjes en de hopjes en was er in het hele dorp geen gelukkiger familie te vinden.

‘Wie is het mooiste konijn van de wereld?’ riep vader konijn.

‘Mama, mama, mama!’ riepen alle kleine konijntjes.

‘Wie is de liefste van allemaal?’ vroeg de moeder.

‘Papa, papa, papa!’ schreeuwden de kleine konijntjes en ze buitelden over elkaar en gilden van plezier.

Maar ‘s avonds, als de kleine konijntjes moesten slapen, dan gebeurde het weleens dat ze lang wakker lagen. Dat ze peinsden over hoe het was om met zoveel konijntjes bij elkaar te wonen, en dan kwamen er weleens tranen in hun ogen. Onzin natuurlijk, geen gezin was zo vrolijk als het hunne, geen ouders zo gelukkig en geen broers en zusjes zo leuk als juist die van hen! En wie in het dorp had zo’n mooi hol? En hadden ze ook niet altijd genoeg te eten? Nooit ruzie, nooit narigheid, eigenlijk hadden ze alle reden om blij te zijn, dus waarom dan tranen?

‘Omdat niemand weet dat ik Cornelia heet.’ dacht een van de hipjes terwijl ze haar tranen vlug wegveegde met haar wollen pootje.

Eens per jaar was er een groot feest in het konijnendorp. Dan kwam er een optocht, er werd lekker gegeten en gedronken, er werd gedanst, er werden spelletjes gedaan en ‘s avonds werd er een toneelstuk opgevoerd.

Maar het hoogtepunt van de dag was de springwedstrijd ‘s middags om drie uur. Dan kwamen alle konijnen bij elkaar en iedereen die zich daarvoor opgegeven had, mocht meedoen. Langs een stuk verharde weg stonden alle konijnen achter dranghekken om te zien wie er zou winnen. Midden op de weg was een witte streep getrokken en een voor een sprong elke deelnemer zover als hij of zij kon vanaf dat startpunt. Elke sprong werd nauwkeurig nagemeten door de jury en de stand kwam op een reusachtig scorebord te staan, zodat iedereen kon zien wie de grootste sprong gemaakt had. Wat was dat spannend!

Er waren drie prijzen voor de drie beste springers.

De derde prijs was een bronzen winterpeen, de tweede een

zilveren klavertje vier, en de eerste prijs was een gouden schotel waarin de namen van alle eersteprijswinnaars gegraveerd waren vanaf de eerste keer dat het feest gehouden was, en dat was al vijfenvijftig jaar geleden.

Wat een eer als jouw naam daar stond, tussen al die beroemde grote springers in! Wat een eer voor de ouders om zo'n kind te hebben. Wat een eer voor de vrouw of de man van het winnende konijn, voor zijn of haar kinderen en voor de broers en zussen. Zelfs tot de burens strekte de eer zich uit. Elk konijn in het dorp droomde ervan om ook eens de eerste prijs te winnen.

Op een keer, toen de kleine hipjes en hopjes al groot genoeg waren om het belang van de grote springwedstrijd in te zien, gingen ze met de hele familie kijken.

Enthousiast moedigden ze de deelnemers aan, vooral de konijnen die ze kenden, en net als iedereen schreeuwden ze van opwinding als er een nog verder sprong dan de winnaar van het vorige jaar. En toen dan het grote moment aangebroken was dat de winnaars van dit jaar bekend gemaakt zou worden en de drie konijnen op het podium moesten komen om hun prijs en een bosje bloemen in ontvangst te nemen (om op te eten natuurlijk) toen juichten vader en moeder konijn bij het zien dat de vriend van hun achterneef de eerste prijs gewonnen had, en ze snikten van ontroering toen ze de trots van de ouders van het winnende konijn zagen.

Op dat moment draaide moeder konijn zich om, keek al haar kinderen aan, met nog vochtige ogen van emotie, en zei: 'Wat zou het heerlijk zijn als een van jullie de eerste prijs zou winnen! Wat zouden papa en ik trots op hem zijn, wat zouden we veel van hem houden!'

'En wat komt er dan op de schotel te staan?' vroeg een van de hopjes brutaal; 'Hopje-twaalf, of Hipje-zes?'

Alle hipjes en hopjes lachten, maar de moeder lachte niet. ‘Doe niet zo gek’, zei ze ‘we hebben jullie toch allemaal een mooie naam gegeven? Die zijn jullie toch niet vergeten?’

De hipjes en hopjes knikten van nee. Nee, hun eigen naam waren ze niet vergeten.

Als ze zouden winnen zou dus hun eigen echte naam op de gouden schotel komen staan. Dan zou iedereen hun naam weten. Misschien zouden ze dan zelfs zo genoemd worden in het vervolg.

En het hipje dat eigenlijk Cornelia heette (maar dat wist niemand) dacht aan de vriend van de achterneef van haar vader en moeder, die daarnet op het podium omarmd was door zijn ouders en gezoend door alle broers, zusjes en andere familieleden, en ze dacht: als ik win, zou onze moeder dan ook haar arm om me heen slaan en me zo in de ogen kijken?

Toen de grote konijnenfamilie die avond laat en moe naar huis ging en ze allemaal meteen naar hun slaappleaats gingen om te slapen, toen droomden alle hipjes en hopjes dezelfde droom. Zagen ze zichzelf staan op het podium. Zagen ze de blijde en trotse ogen van hun ouders. Zagen ze de gouden schotel staan op een ereplaats in het grote hol waar ze soms allemaal samen kwamen. De gouden schotel met tussen alle beroemdheden in hun eigen echte naam. Zagen ze hoe hun broertjes en zusjes die naam keer op keer opzochten, erover pochten tegen hun vriendjes en vriendinnetjes op school, zagen ze zichzelf geïnterviewd door een journalist, met een foto in de krant, en moeder die het artikel zorgvuldig uit zou knippen om het voor altijd te bewaren.

De dag na het feest speelden de hipjes en hopjes ‘Springertje’ op het veld voor hun hol. Wie van hen kon het verst springen?

Dat was Hopje.

Hopje-zeven wel te verstaan.

Hij had de stevigste achterpoten, daar kwam het zeker van.

Van deze dag af aan traiden de hipjes en hopjes elke dag.

Niet alleen springen oefenden ze, nee ze deden ook conditie-training en elke avond jogden ze met z'n allen een uurtje rond het dorp.

Ze deden wedstrijden met elkaar en al gauw bleek dat Hopje-zeven, Hopje-dertien, Hopje-twee en Hipje-acht de sterkste waren. Hopje-tweeëntwintig, Hopje-drie, Hipje-een en Hipje-elf hadden geen schijn van kans. Die waren altijd de laatsten. Hopje-drie en Hipje-elf hadden scheve achterpoten waardoor ze onmogelijk grote sprongen konden maken. Zelfs hardlopen - toch zo belangrijk voor een konijn - konden ze niet goed. Ze hadden daar veel verdriet van omdat ze wel begrepen dat hun droom in elk geval nooit uit zou komen.

Het vader- en het moederkonijn lachten om het fanatieke oefenen van hun kinderen. Ze spraken daar over met verbazing, maar ook met trots. Wat een pittige kinderen hadden zij toch! Wat een flinkerds! Die zouden nog veel bereiken, dat zou je zien. Echt kinderen om trots op te zijn, en wie weet zou een van hen werkelijk nog eens de gouden schotel winnen! Wat een glorie voor de ouders!

De jaren gingen voorbij.

De hipjes en hopjes die vroeger altijd zo leuk met elkaar gespeeld hadden, gunden elkaar het licht in de ogen niet meer. Bij voorbaat waren ze jaloers op die ene die eens winnen zou. De vier kansloze konijnen werden de sloofjes van de familie. Zij deden het vuile werk en werden door iedereen geminacht. Het hipje dat eigenlijk Cornelia heette (maar dat wist niemand) deed wel mee met de trainingen, en soms - zo eens in de maand - maakte ze wel eens een veelbelovende sprong. Elke nacht in haar dromen won ze de eerste prijs, maar over-

dag, als ze haar broers en zussen bezig zag, wist ze dat ze niet echt een kans maakte. Misschien ooit de derde prijs, maar de eerste, nee.

En ook zij werd kribbig tegen haar grote zus, die veel betere kansen had, en maakte schampere opmerkingen over de twee hopen die het van het begin af aan het best gedaan hadden. Elk jaar deden ze nu allemaal mee aan de wedstrijd in het dorp, maar nog nooit had een van hen een prijs gewonnen.

Toen stierf het moederkonijn, en een dag later (van verdriet) de vader. De vijftientig hipjes en hopjes begroeven hun ouders.

Allemaal huilden ze. Nu waren hun ouders er niet meer, en nooit waren ze door hen bij de naam genoemd. Nu zou dat ook nooit meer gebeuren.

Van verdriet traiden de konijnen nog harder dan ze voordien gedaan hadden. Als ze nú zouden winnen, zouden ze kunnen zeggen: ‘Wat zouden vader en moeder trots op me geweest zijn als ze dit geweten hadden.’ En alle broers en zussen zouden het beamen. De winnaar zou het hoofd van de familie worden, de belangrijkste van het gezin.

Hipje, die eigenlijk Cornelia heette (maar dat wist niemand), dacht daar ‘s avonds vaak over na en dan tobde ze weer over zichzelf.

Wat was het leven toch ellendig, dacht ze dan. Wat voor uitzicht had zij nou eigenlijk? Wat ben je eenzaam als niemand je naam weet.

En toen kwam er een verlangen in haar op, zo vreemd en schokkend dat ze het de eerste avonden verschrikt van zich afzette, maar de gedachte kwam terug, elke avond opnieuw, en na verloop van tijd raakte ze aan het idee gewend.

En op een dag, ook voor zichzelf nog onverwacht, voerde ze

het uit. Ze vertelde het aan niemand, nam van niemand afscheid en wist dat ze door niemand gemist zou worden. Ze haalde diep adem, rende met grote sprongen naar de horizon en sprong daar overheen.

Aan de andere kant van de horizon lag een land waar zij nog nooit geweest was, maar aan de keuteltjes langs de weg zag ze dat ook hier konijnen moesten wonen. Ze was dus niet verbaasd toen ze na drie dagreizen zes kleine konijntjes zag spelen in een mals klaverveld. Ze huppelde naar hen toe en zei vriendelijk: ‘Hallo!’

‘Dag mevrouw.’ Zeiden de kleintjes beleefd. ‘Moeten jullie niet naar school vandaag?’ vroeg Hipje.

‘Nee.’ zei de grootste van de zes. ‘Onze juffrouw is verhuisd en nu mogen wij elke dag buiten spelen totdat ze een nieuwe meester of juffrouw gevonden hebben.’

Hé, dacht Hipje, misschien kan ik die nieuwe juffrouw wel worden! Dan heb ik werk en kan ik hier in dit mooie klaverveld een eigen holletje graven. Dus vroeg ze: ‘Kunnen jullie me wijzen waar de school is?’

Dat deden de zes konijntjes graag.

Bij de school gekomen, wachtte Hipje totdat het pauze was. Toen stapte ze op het hoofd van de school af en zei dat zij werk zocht en dat ze gehoord had dat ze hier een nieuwe kleuterjuf zochten. Zouden ze haar daar misschien voor aan willen nemen?

‘Hebt u een diploma?’ vroeg het hoofd van de school.

‘Nee.’ zei Hipje, ‘Maar ik heb negentien jongere broertjes en zusjes, ik ben wel kleine kinderen gewend, ik denk dat het wel zal gaan.’

‘Hm.’ bromde het hoofd van de school. ‘We zitten erg ont-hand, misschien kunnen we u wel voor proef aannemen. Laten we zeggen voor drie maanden, en als het goed bevalt een

vaste aanstelling.’

Hierna mocht ze binnenkomen om kennis te maken met haar toekomstige collega’s. Dat waren er elf, want het was een grote school. Ze zaten net koffie te drinken in de lerarenkamer en keken nieuwsgierig op toen het hoofd van de school met haar binnenkwam en zei dat dit voorlopig de nieuwe kleuterjuf zou zijn.

‘Goedemiddag, goedemiddag’ groette Hipje en vriendelijk keken de konijnen haar aan en gaven haar een pootje.

‘Wat is uw naam?’ vroeg er een.

Hipje slikte even en zei zacht: ‘Cornelia.’

Manja zweeg.

Lea stond op, bedankte Manja voor het verhaal en ging weer naast me zitten. Haar gezicht was vuurrood en in zichzelf gekeerd. Ze sprak niet, keek niemand aan. Omdat ik begreep dat ze even tijd voor zichzelf wilde hebben, wenkte ik de drie kleine meisjes en ging met hen naar de tafel bij de boekenkasten waar Manja thee en frisdrank had staan. Samen met de meisjes bracht ik iedereen wat te drinken.

Gijs hoopte zo dat er nog een verhaal zou komen, maar Manja bleek ermee te stoppen.

Toen Gijs en ik vertrokken namen we hartelijk afscheid van Lea. Als we nog eens in Wiadan komen, gaan we vast bij ze op bezoek.

IV – De pimpelmezen - voor Winnifred

Gijs hing op zijn kop aan een hoge stang in de speeltuin vlakbij zijn school. Hij zwaaide heen en weer, hoger en hoger, totdat hij plotseling bovenop de stang zat.

Larix applaudisseerde.

‘Je kunt zo bij het circus, Gijs!’

‘En ik kan nog meer,’ ijverde Gijs. Hij liep naar het bolvormige klimrek en klom erop zonder zijn handen te gebruiken.

Larix lachte. ‘Dat deed ik vroeger ook altijd!’

‘Ja?’

‘Ja, echt! Het is best eng hè?’

‘Best wel. Maar ik kan het. Kom jij ook?’

Gijs klopte uitnodigend op de stang naast hem, maar Larix keek naar boven.

‘Ik vertrouw de lucht niet. Moet je zien!’

Daarnet was het nog zonnig geweest, nu trok de lucht dicht. Niet alleen bewolkt was het, het werd ook donker, en de lucht achter de zwarte wolken kregen een vreemde gele kleur.

Een klein meisje dat net van het klimrek afgekomen was en nu naast Larix stond, keek ook naar boven en zei met een ernstig gezichtje: ‘Ik geloof dat het om gaat weren.’ Daarna rende ze weg, pakte een klein broertje uit de zandbak en liep de speeltuin uit. Een zorgzame zus.

Larix lachte om haar opmerking. Ja, het kind had gelijk, het weer sloeg om. Omweren.

Gijs kwam naar beneden en keek teleurgesteld naar de tas aan Larix’ hand. ‘We zouden toch naar de Waterweg gaan om naar de grote schepen te kijken en dan buiten te gaan eten?’

‘Ja, maar kijk dan naar de lucht, joh, er komt een stortbui. Kom mee!’

Ze waren nog maar net de speeltuin uit toen de eerste blik-

semflits door de hemel schoot, onmiddellijk gevolgd door een ratelende donderslag. Toen zetten ze het op een lopen, en net voordat de wolkbreuk losbarstte, waren veilig in het huis van Larix.

‘Hé, Gijs! Zullen we hier in de kamer picknicken?’ vroeg Larix. ‘Als we op de grond gaan zitten, is het net echt. Doen?’

‘Maakt mij niet uit.’ bromde Gijs.

Larix keek naar hem. Ze begreep zijn teleurstelling wel. Hij zou deze hele dag bij haar blijven en ze hadden zich er zo op verheugd. Ze hadden de hele dag gepland, en nu viel alles in het water. Letterlijk. De regen gutste langs de ramen, alsof iemand een tuinslang op de ruit gericht hield. Dat zou de eerstvolgende uren niet beter worden.

Aarzelend begon Larix haar tas leeg te halen, maar opeens stopte ze. Ze lachte, en vroeg: ‘Ga je mee, Gijs? Picknicken in het Fonteinbos?’

Gijs’ ogen werden groot.

‘Yes!’ hij stak juichend zijn vuist omhoog. ‘Maar je vond toch dat we daar niet al te vaak naar toe moesten! Je vond toch dat ik...’

‘Dit is een noodsituatie.’

‘Ja, hè?’ beaamde Gijs meteen. Hij stond op en trok zijn jas weer aan. ‘Gaan we gelijk weg?’

Larix keek naar het raam.

‘Maar hoe?’

‘Ha! Ik weet toevallig dat je een grote paraplu hebt!’

‘Van jou en je moeder gekregen voor mijn verjaardag. Oké, dan nemen we die. Kom, Gijs!’

Het was voor het eerst dat Larix en Gijs met zulk noodweer naar de wonderlijke wereld ‘Elmontestratia’ gingen. Ze liepen onder de paraplu naar het Vlaardingse stadspark, zochten

daar achter het pannenkoekhuis de oude, dikke plataan. Larix ging op het bankje zitten.

Ze konden niet tegelijk in Elmontestratia aankomen, Gijs ging daarom even weg.

Toen hij een paar minuten later terugkwam en zag hij dat Larix verdwenen was, wreef hij zelf ook de grensstenen tegen elkaar. En een minuut later zat hij naast Larix in het gras, bij Tiligue, de praatboom uit Elmontestratia.

‘Hoi!’ riep Gijs. Hij sprong van de bank.

‘Mooi weer is het hier! Heel anders dan bij ons! We gaan naar het Fonteinbos, Tiligue. We gaan picknicken. En we gaan eerst naar Manja! Ja, Larix? Misschien kunnen we nog een verhaal horen.’

Larix lachte. ‘Mij best.’

Ze vertrokken meteen.

In het Fonteinbos aangekomen rende Gijs vooruit. Ze hoefden niet meer op de schaduwhanden te letten die hen de weg wezen, ze wisten het zo onderhand wel.

Gijs was het eerst bij de voet van de heuvel. Hij wachtte totdat Larix er was, en samen hielden ze hun handen tegen de wand.

Maar er gebeurde niets.

Verbaasd keken ze elkaar aan.

Gijs voelde overal op de wand. Het voelde koud en klam aan. Dat klopte niet, het zou warm moeten zijn.

‘Zou Manja Wonderschoon verhuisd zijn?’

Toen pas zag Larix op de grond de schaduwman die terugwees.

‘Kijk, Gijs! Hij wijst de andere kant op! Hij is blijkbaar inderdaad verhuisd.’ Ze dacht even na, en zei toen: ‘Tiligue heeft een keer gezegd dat Manja Wonderschoon zich bedreigd voelt, weet je nog, Gijs? Misschien dat hij daarom

steeds ergens anders gaat wonen. Laten we de schaduwhanden volgen. Ik hoop alleen niet dat het erg ver is...'

Speurend naar een schaduwhand op de bospaden, liepen Gijs en Larix verder, totdat de wijzende hand stopte bij een heel dikke boom.

Daar wees de hand omhoog. Net als bij de rotswand. Twee schaduwhanden spreidden zich uit op de bast van de boom, even heel scherp afgetekend, daarna vervagend.

Larix keek Gijs vragend aan.

'Doen?'

'Oké.'

Larix hing de picknicktas met de hengsels aan haar arm en zette haar beide handen naast elkaar op de boomstam. Gijs, die vlak bij haar stond, deed hetzelfde.

Na korte tijd hoorden ze het bekende ritselende geluid en tekende zich op de stam van de boom een deur af. Even later was de deur zo duidelijk en zo echt, dat ze hun handen van de stam loslieten en de deurknop probeerden.

Dat lukte. De deur ging open.

Achter de deur bleek een trap naar beneden te gaan. Larix ging voorop, Gijs volgde haar.

Onderaan de trap was een klein halletje met een deur die op een kiertje stond.

Zachtjes liepen ze naar binnen. Er waren niet veel luisteraars dit keer. Larix telde er nog geen tien. Dat kwam misschien door de verhuizing. Het viel Larix op dat de kamer vrijwel hetzelfde was als de kamer in de heuvel. Dezelfde wanden vol boekenkasten, gekleurde kussens op de vloer en dwarrelende vuurvliegjes tegen het plafond. Terwijl Gijs en Larix naast elkaar gingen zitten op de grote kussens tussen de andere mensen, knikte Manja Wonderschoon een jong meisje toe. Daarmee nodigde hij haar uit om naar voren te komen.

Het meisje stond op, deed een stap naar hem toe, maar keerde zich haastig weer om.

‘Nee!’ riep ze. ‘Nee, ik wil niet!’

Een man, die blijkbaar bij haar hoorde, probeerde haar te over te halen toch te gaan, maar ze bleef bij haar weigering.

‘Niet dwingen Paul.’ zei Manja Wonderschoon.

‘Niemand hoeft te komen. Ik heb een fout gemaakt, het spijt me, Jolly.’

Manja knikte iemand anders toe. Een jongen van elf. Winnifred heette hij, hoorde ik naderhand van zijn vader. Hij kwam naar voren en ging op het groene kussen zitten.

Manja begroette hem en begon te vertellen.

‘Midden in de stad stond een grote, oude kerk met hoge boogramen van gekleurd glas.

Halverwege een van de ramen was een klein ruitje gebroken, en op de rand van dat gat zaten twee pimpelmezen te luisteren naar de orgelmuziek.

Het was voorjaar en stralend weer. De zon toverde warmgekleurde vlekken op de witte muren van de kerk. Mooi was dat. De pimpelmezen keken ernaar en voelden zich langzaam tot rust komen. En rust, dat was iets waar ze hard aan toe waren, ze hadden een zware tijd achter de rug.

Eerst het gewone geploeter van het bouwen van een geschikt nest en toen dat klaar was het leggen van zes eitjes. Om beurtten broedden de vogeltjes en na een aantal weken kwam het eerste jong uit het ei. Kort hierop volgden de andere vijf en daarna kwam de uitputtende tijd van het voeden van al die snaveltjes.

Ze kwamen zelf bijna niet aan eten toe en altijd krijsten de jongen alsof ze in geen dagen wat gehad hadden. Zo veel konden de vader of moeder niet meenemen of de jongen

schreeuwden om meer, en vlug, vlug, alsof ze stierven van de honger...

Er was voor het ouderpaar geen minuutje over om even te rusten, geen tijd om hun verenpak schoon te maken, geen tijd voor een behoorlijke maaltijd, nee, altijd haast, vlug een besje eten en dan gauw weer naar het nest met een verse rups voor een hongerig pimpelmezenkind.

Na een paar weken was het de vader en de moeder wel aan te zien hoezeer zij zichzelf verwaarloosden. Er lag geen glans meer over hun veren, slordig staken die alle kanten op. Piekerig was hun kop, vermagerd het lijf, en dof en oververmoeid keken hun zwarte oogjes de wereld in. Ze hadden nauwelijks tijd een woord tegen elkaar te zeggen, maar als ze elkaar toevallig ergens tegenkwamen fluisterden ze elkaar schor van uitputting toe: ‘Nog maar even en dan vliegen ze uit...’

De jongen groeiden snel, kregen hun gekleurde veren en leerden de pimpelmezenzang.

Maar toen gebeurde het.

De moeder had juist een lekkere vlieg gevangen die ze naar haar kinderen wilde brengen, toen ze een onheilspellend gekras hoorde.

Ze kende dat geluid.

Van schrik liet ze de vlieg vallen, schreeuwde zo hard ze kon om de vader te waarschuwen en vloog zonder zich te bedenken of zich om het gevaar te bekommeren naar haar nest, waar twee grote zwarte raven zich te goed deden aan de pimpelmezenkinderen.

‘Iiiiiieeeeeek, iiiiiieeeeeek, iiiiiieeeeeek!’ krijste de moeder. De vader kwam nu ook en schreeuwde mee, fladderde dreigend met zijn vleugels en probeerde samen met zijn vrouw de grote raven weg te jagen.

‘Ha, ha, ha,’ lachte de ene raaf, ‘Zie je die krieltjes, geef ze een pik dan zijn ze dood. Wil jij nog twee volwassen mezen, moeder of zit je vol?’ ‘Nee, dank je,’ zei de ravenmoeder, ‘Ik lust liever de jongen, die zijn malser. Bovendien zijn jonge vogeltjes beter voor de spijsvertering van ons kind.’ en hierna namen ze de laatste lijkjes uit het pimpelmezenest en vloog ermee weg.

Nu konden de twee pimpelmezen de schade opnemen. Niets was er over dan twee blauwe veertjes en wat bloedspatten op de wand van het nest. Krijsend van verdriet vlogen de pimpelmezen weg. Waarheen, daar dachten ze niet aan. Hoe verder, hoe beter, als ze hier maar ver vandaan waren.

Ze vlogen voorbij het grote park, ze vlogen voorbij de rivier, voorbij het land van de koeien en de schapen, totdat ze bij de stad kwamen, de stad waar de mensen woonden. Hier waren ze nog nooit geweest en hier was het waar ze een rustplaatsje vonden in het gebroken glas van het raam van de oude kerk.

Dicht tegen elkaar aan, halfverdoofd van vermoeidheid en verdriet, lieten ze de mensengeluiden over zich heen komen.

In de kerk waren erg veel mensen. Voorin de kerk stond een koor te zingen. Sterk en blij klonk dat, vol levenslust.

Ze klaptten erbij in hun handen, ze wiegden heen en weer en sprongen na het lied van het podium af, om ruimte te maken voor een man met een microfoon.

Deze man sprak van een mensenboek waarin alles stond over de schepper van het leven. Mensen werken hard, zei de man. Ze maken zich zorgen om de toekomst, altijd tobben, altijd ploeteren. Is dat nu wel nodig? Kijk eens naar de vogels. Zij werken nooit, zingen hun lied, en de hemelse vader die weet wat ze nodig hebben, zorgt ervoor dat ze op tijd te eten krijgen. Wij kunnen een voorbeeld nemen aan de zorgeloosheid van de vogels.

De twee pimpelmeesjes in het raam hoorden het met grote verbazing aan. Werkten zij niet hard? Maakten zij zich nooit zorgen? Het leek hen juist dat de mensen het zo makkelijk hadden.

Het vrouwtje zag hoe vermagerd het mannetje was, hoe onverzorgd en uitgeput hij eruit zag. Het mannetje dacht hetzelfde van haar, zag het verdriet in haar ogen, herinnerde zich de schreeuwen van ontzetting. Hoe kwamen de mensen erbij om te denken dat vogels maar een makkelijk leventje hadden?

Nu was de man uitgesproken en de zanggroep kwam weer op het podium. Ze zongen een jubelend lied over de goede zorgen van de hemelse vader. Ze zongen: 'En zelfs de kleine raaf krijgt waar hij zo om schreeuwt..'

Toen vlogen de pimpelmezen weg.

Was dit waar? Dit ontzettende? Was het de god van de mensen die hun zes kindertjes bestemd had als voedsel voor de kleine raaf?

Want waar schreeuwen kleine raven anders om dan om jonge zangvogeltjes?

Is de god van de mensen dan wel de god van de raven, maar niet die van kleine zangvogeltjes?

Maar wie zou dan de kleine zangvogeltjes beschermen? Wie luistert naar hen als ze schreeuwen van angst om de raaf?

'Ik denk dat we naar de arkduiven moeten.' zei tenslotte het vrouwtje die nu geen moeder meer was.

De arkduiven waren twee grijze duiven die zo oud waren als de wereld zelf. Zij stierven niet. Zij waren met Noach in de ark geweest en alle vogels wisten van hun bestaan.

Sommige mensen ook, trouwens.

Het waren postduiven. Ze brachten boodschappen door van de hemel naar de aarde, en andersom. De twee pimpelmeesjes

vroegen aan alle vogels die ze tegenkwamen of een van hen soms wist waar de arkduiven op het moment waren. Na lange tijd vragen en zoeken, hoorden ze van de wilde ganzen waar ze heen moesten. Ver weg was het, maar dat hadden ze er wel voor over.

De reis was lang en ze zagen veel. Veel vreugde en veel verdriet, rijkdom en armoede, oorlog en vrede. Toen kwamen ze eindelijk bij het bos waar de arkduiven het laatst gezien waren. Een merel wees ze de weg naar een kleine wilg waar de twee grijze duiven naast elkaar op een tak zaten. De pimpelmezen stelden zich voor, vertelden wat hen overkomen was en besloten met de vraag: ‘Waarom luistert de mensengod wel naar het geschreeuw van de kleine raaf, en niet naar het geschreeuw van onze kinderen? Zij waren onschuldig, hadden geen kwaad gedaan...’

Na deze vraag bleef het een hele poos stil.

‘Dit is geen vogelvraag, dit is een mensenvraag.’ sprak de ene duif tenslotte.

‘Het is waar dat we bij de mensen waren toen deze vraag in ons op kwam.’ beaamde het pimpelmezenmannetje.

‘Maar we hebben de vraag niet afgeluisterd.’ vulde het vrouwtje aan. ‘Ook niet echt zelf bedacht... De vraag gebeurde gewoon.’

Weer was het een poos stil.

‘We kunnen jullie geen antwoord geven.’ zeiden toen de duiven.

‘Het antwoord komt pas na het leven, zolang je leeft, ontmoet je vreugde en verdriet. Om en om. Het waarom hoeft je niet te weten.’

Toen vlogen de duiven weg.

De pimpelmezen keerden terug naar het land waar ze vandaan kwamen. Ze vlogen weer naar de stad en gingen nog-

maals in het glas-in-loodraam zitten. Het was nu donker in de kerk. Mensen waren er niet. De mezen draaiden zich om en bekeken de huizen van de stad. ‘Zullen we hier in de stad gaan wonen?’ vroeg de vrouwtjesmees. ‘Goed.’ zei het mannetje.

Ze sliepen die nacht in een boom vlakbij de kerk en overdag verkenden ze alle bomen en alle huizen, leerden waar het gevaarlijk was en waar veilig en toen het weer voorjaar werd bouwden ze opnieuw een nestje.

Niet in een boom dit keer, maar in een klein houten nestkastje aan de muur van een hoge flat.

Vanaf het balkon kon een oude vrouw hen bezig zien, maar de vrouw deed hen geen kwaad, dat wisten de pimpelmezen. Het nestkastje had maar een heel kleine opening. Een pimpelmees kon er doorheen, maar een raaf zeker niet. Hier zouden hun jongen veilig zijn.

De vrouw was blij met het mezenestje. Ze legde voedsel voor de mezen op het balkon en zorgde voor water. Hierdoor hadden de ouders het veel gemakkelijker dan de vorige keer.

Groot was hun blijdschap toen ze zagen hoe flink de jongen groeiden en hoe mooi ze leerden zingen, en als er beneden een kat liep of er op het dak een kraai zat, of een raaf, dan riep het mannetje uitdagend vanaf de rand van het balkon: ‘Piedewiet, piedewiet, We hebben vier jongen, maar je krijgt ze niet! Piedewiet, piedewiet.’

Toen de jongen uitvlogen werden ze nagekeken door de oude vrouw van achter het raam en door de twee pimpelmezen vanaf het hekje van het balkon.

Hun vorige nest met jongen, het verdriet daarover, en de moeilijke vragen die ze aan de duiven gesteld hadden, waren ze vergeten.

Daar waren het vogels voor.’

Manja zweeg, de jongen stond op, boog voor Manja en ging terug naar zijn ouders.

Hierna schudde Manja zijn mantel uit. Dat was het teken dat hij stopte met vertellen.

Gijs en Larix bleven nog even theedrinken, en praatten wat met Manja en de andere mensen, maar lang bleven ze niet. Ze wilden nog een poosje wandelen door dit onbekende deel van het bos, samen praten over het verhaal dat ze gehoord hadden, en de tas van Larix leeg eten. Buiten op het gras, naast de fontein.

V- De kleine stenen - voor *Larix*

Met de paasdagen kwam Gijs bij me logeren.

Gijs' moeder zou die dagen met haar ouders en de kleine Juriaan een paar dagen naar een pension aan zee gaan, maar omdat Gijs nog steeds zo slecht met zijn grootouders overweg kon, had zijn moeder mij gevraagd of Gijs bij mij kon komen.

Ik vond het goed, ik had toch geen plannen gehad voor die paar dagen. De gitaarleerlingen die op maandag kwamen had ik vrij gegeven, maar de andere leerlingen kwamen gewoon. Zo lang was mijn vakantie dus niet.

Zoals altijd als Gijs en ik bij elkaar waren, kwam het gesprek op een gegeven moment op de bijzondere wereld die wij allebei goed kenden: Elmontestratia. Gijs probeerde terug te denken hoe lang het nu geleden was dat hij voor het eerst bij Manja Wonderschoon geweest was. Ik kon hem dat precies vertellen omdat ik die avond gitaar gespeeld had in Maas-sluis. We rekenden uit dat het alweer bijna een half jaar geleden was.

In dat halve jaar waren wij een keer of tien bij hem geweest. Meestal hadden we verhalen gehoord, maar soms kwam hij er niet toe. Soms bleef het bij gezellig praten met elkaar en thee of frisdrank drinken. Maar altijd was het een fijne belevenis geweest.

Manja Wonderschoon was in de tijd dat wij hem kenden viermaal verhuisd. We wisten nu dat we niet zonder meer naar zijn huis konden lopen. Je moest goed op de grond kijken of er een schaduwhand verscheen die misschien opeens een heel andere kant op wees.

Eigenaardig was wel dat zijn woning er van binnen altijd hetzelfde uit zag, waar hij ook woonde. Ik had hem weleens ge-

vraagd hoe dat kon, maar dan lachte hij maar wat en gaf geen antwoord.

Hierover doorpratend, bedachten Gijs en ik dat het alweer een poos geleden was dat we er voor het laatst geweest waren. Dus toen ik begon: ‘Zullen we...?’ hoefde ik mijn zin niet eens af te maken. Gijs stond al buiten.

Het was goed weer. Niet zo warm als vorige week, maar helder en zonnig. Lang niet gek voor de maand april.

We wandelden naar het Vlaardingse stadspark, waarna we, via de oude plataan, naar die vreemde, andere wereld reisden. We wisten precies hoe we in het Fonteinbos moesten komen en daar letten we goed op de grond in de hoop snel de schaduw van Manja Wonderschoon te ontdekken.

We drementelden wat rond op de brede paden van het parkachtige bos, totdat ik de schaduw zag aan de ingang van een smaller pad.

Een ons onbekende weg. Hij was dus alweer verhuisd.

Gijs en ik volgden de schaduwhand nieuwsgierig. De wandeling was langer dan anders, maar prachtig, zo in het vroege voorjaar. Op alle open plekken bloeiden de sleutelbloemen, veel bomen stonden in bloei, wolken van geurend roze en wit. Er waren al vroege vlinders, en de vogels floten ons na en riepen ons toe.

Gijs en ik praatten niet veel. Eindelijk stopte de schaduwhand bij de oever van een riviertje.

We bleven er staan en keken elkaar verbaasd aan.

Een riviertje? Dat was iets nieuws. Moesten we het water in? Ahum... we keken elkaar aan en lachten.

Gijs gluurde over de rand van de oever en wees naar een smalle zandbank vlak langs het water.

Als we hier naar beneden zouden springen, stonden we daar droog! Doen?

Ja, maar zouden we terug kunnen? We bekeken de wal, het was vrij hoog. Misschien had Marla wel een ladder voor de terugweg, bedacht ik. Hij zou daar heus wel iets op gevonden hebben. Maar zaten we hier echt goed?

We keken nog eens; waar precies wees de schaduwhand naar toe? Nee, er kon geen misverstand over bestaan, hij wees overduidelijk naar het riviertje.

Toen waagden we het er maar op. Gijs sprong eerst en ik volgde hem.

Het smalle strandje was erg vochtig, maar we konden er inderdaad staan. En dan nu het water in?

Maar nee, de schaduwhanden verschenen op de loodrechte wal van de oever. Gijs en ik zetten dadelijk onze handen op die plek, en terwijl we onze schoenen naar beneden voelden zakken in het natte zand, tekende zich een deur af rondom onze handen. Toen de deur klaar was, trokken we onze schoenen los en openden de deur.

En daar was de ons inmiddels zo bekende kamer van Manja Wonderschoon.

Hij stond achter in de zaal bij een tafeltje waar we voor het eerst allerlei lekkere dingen zagen staan. Koekjes, taart, paas-eitjes en fruit. En daarbij natuurlijk, zoals altijd, thee en frisdrank.

Er waren zo ongeveer dertig mensen, iets meer dan normaal. Misschien omdat het Pasen was?

We praatten en lachten. Het was hier zo gezellig, met al die olielampjes.

Het grijs van Manja's lange haar en zijn fladderende gewaden leken door het licht van die lampjes wel van zilver te zijn.

Ik bleef het fascinerend vinden om te zien hoe er kleuren doorheen golfd en zodra hij begon te praten.

Voor het eerst hoorden we Manja zingen. Eerst hij alleen,

later deed iedereen mee.

Maar na een uurtje liep hij toch naar het rode vertelkussen en ging daar zitten. Alle mensen en Elmontestratiawezens kwamen meteen rondom hem zitten, hopen op een verhaal.

Net als de voorgaande keren keek Manja zoekend om zich heen, om iemand te vinden naar wie hij zijn verhaal dit keer richten zou.

Ik had het gevoel dat hij Lontik zou kiezen, het jongetje met wie hij lange tijd gesproken had. Of anders Lontiks moeder misschien, voor wie hij daarnet gezongen had.

Maar tot mijn verbazing, ging zijn blik opeens naar mij.

Hij wenkte me.

Iedereen keek me aan.

Ik verbleekte van schrik, slikte en stond aarzelend op.

Wilde ik dit wel?

Gijs porde me in mijn zij en keek me met glinsterende ogen aan: 'Hé, Larix, nu heb jij straks ook je eigen verhaal! Net als ik.'

Ja, dat idee maakte me ook wel erg nieuwsgierig. Daarom stapte ik wel weifelend, maar toch zonder protest naar voren en ging op het groene kussen zitten, zoals ik de anderen had zien doen. Ik stak mijn beide handen uit naar Manja.

Hij nam mijn handen in zijn handen.

Er straalde warmte uit zijn handen.

Ik begreep nu dat de mensen die hier zaten niet alleen vuurrood werden van verlegenheid of emotie, maar ook van die straling die van Manja uitging.

Manja liet me los en leunde achterover op zijn rode kussen.

Ik ging ook wat meer ontspannen zitten en keek de woorden haast uit zijn mond.

Letterlijk.

Dat wil zeggen: ik hoorde niet alleen wat hij vertelde, ik zag

het ook voor me als een film.

Dat had Gijs me niet verteld, of had niet iedereen dat? Het verhaal drong daardoor veel dieper tot me door, het was of ik het zelf meemaakte. De mensen om me heen vergat ik totaal, ik hoorde alleen Manja's verhaal:

‘Aan de rand van de zee in een dunbevolkt land lag een kleine stad. De mensen die daar woonden, leefden voornamelijk van de visvangst.

Daarnaast was er nog een kleine dekenfabriek en verder waren er natuurlijk bakkers, slaggers, leraren, kruideniers, groenteteboeren, een advocaat, een dokter, een wijkverpleegster, een vroedvrouw, een paar kunstenaars en zelfs een echte bedelaar.

Rijk waren ze niet, er werd hard gewerkt voor weinig loon, maar ze vierden hun feesten en waren over het algemeen tevreden met hun bestaan.

Op een dag, vroeg in de ochtend, ging er een trilling door de grond, onder de fundamenteën van de stad.

Even daarna golften de straten tien minuten lang. Brede, trage golven als de zee bij rustig weer. Daarna was alles weer gewoon. De mensen uit het stadje schrokken vreselijk, al was er dan weinig schade aangericht - er was alleen een oude schuur ingezakt en het fietsenhok van de middelbare school - maar stel dat het nog eens gebeurde? Stel dat het dan erger zou zijn?

De burgemeester van het stadje vroeg advies aan een paar wetenschappers. Zij onderzochten de grond zorgvuldig, en na een maand kwamen ze met schokkend nieuws.

Er bleken diepe scheuren in de aardkorst te zitten, recht onder de stad. Elk moment zou er een hevige aardbeving kunnen komen. Van het stadje zou daarbij waarschijnlijk niets over

blijven.

Voordat de burgemeester dit aan de bevolking bekend liet maken, stelde hij een zorgvuldig rampenplan samen en daarna plaatste hij een oproep in de krant voor een grote volksvergadering op het plein. Alle mensen die het lazen werden nieuwsgierig. Ze begrepen dat het met de aardbeving te maken moest hebben, dus kwamen ze allemaal. Op het grote plein legde de burgemeester het reddingsplan helder uit. Alle inwoners van het stadje moesten verhuizen naar een andere plaats aan de kust, zeshonderd kilometer verderop.

De burgemeester had hiervoor toestemming van de koning gevraagd en gekregen.

Daar zouden zij opnieuw een stad opbouwen en er net zo leven als ze hier gedaan hadden.

De grond was er veilig; er waren daar geen scheuren in de bodem, geen gevaar.

Omdat het stadje te arm was om zoveel verhuisauto's te huren, en de vissersschepen die ze hadden niet geschikt bleken te zijn voor een dergelijke verhuizing, besloten ze te gaan lopen. Allemaal tegelijk.

Er werd een comité samengesteld van wijze mensen die moesten beslissen wat er mee moest en wat er achtergelaten kon worden.

Behalve persoonlijke bezittingen moesten er ook gereedschappen en bouwmaterialen meegenomen worden.

Veel daarvan werd op grote platte wagens geladen, maar daarnaast kreeg elke man, elke vrouw en elk kind een rugzak uitgereikt die hij of zij dragen moest, de hele lange weg. Zelfs de honden, de katten, de geiten en de koeien kregen een last op hun rug, en zo lukte het om alles mee te nemen wat ze in de nieuwe stad nodig zouden hebben om daar helemaal opnieuw te kunnen beginnen.

De eerste dagen na het bekendmaken van al dit nieuws waren er natuurlijk wel mensen die hiertegen protesteerden, die het overdreven vonden. Dit was paniek zaaien voor niets! Het zou wel meevallen allemaal, zij geloofden er niets van, bestond het stadje niet al achthonderd jaren? Zij bleven thuis! Zij waren niet gek!

Maar toen de tweede beving kwam, ditmaal midden in de nacht, en daarbij de eeuwenoude kerk tot puin ineen stortte en een stuk duin door de aarde verzwolgen werd, toen drong de ernst van de zaak tot iedereen door en werkten alle mensen mee om zo snel mogelijk te kunnen vertrekken.

Binnen een maand waren ze klaar en vertrok de grote karavaan. De kinderen vonden het wel een leuk avontuur, en ook veel volwassenen waren vol goede moed. De sfeer in de grote groep was goed, er werd veel gezongen, veel gelachen, veel gepraat. Elke vier uur stopten ze voor een rustpauze waarin er wat gegeten en gedronken kon worden. Er werden kampvuren aangelegd, en 's avonds werden er grote tenten opgezet waarin iedereen een slaappleats vond.

De dekenfabriek had voor mooie, sterke rugzakken gezorgd van heldergekleurde wol. De volwassenen droegen een blauwe, de kinderen een rode en de dieren een groene. Dat was een feestelijk gezicht. Het was natuurlijk wel even wennen geweest om met zo'n zware rugzak te lopen, maar omdat iedereen dezelfde rugzak droeg, klaagden de mensen er niet over. Ze zaten allemaal in hetzelfde schuitje.

Nu waren er twee vrouwen in de stoet die het tempo van de anderen niet goed bij konden houden en meer dan eens besloot de leiding dan maar wat eerder een rustpauze te nemen, zodat zij wat op adem konden komen.

Veel mensen ergerden zich hieraan. Die twee vrouwen sabo-

teerden de zaak, vonden ze. Ze waren zo moe? Nou, en? Waren ze niet allemaal moe aan het eind van de dag? Ze vonden hun lasten zo zwaar, maar hadden ze niet allemaal een rugzak, tot het kleinste kind toe? Vooruit, schiet op, sta op en loop door!

De twee vrouwen schaamden zich voor hun zwakte, ze wisten dat ze flink moesten zijn, dat ze door moesten zetten, het ene been voor het andere.

Het was toch waar dat iedereen met een zelfde last liep, daar mocht je niet over klagen. En moedig slikten ze hun tranen in en liepen mee met de anderen.

Steeds als de periode van vier uur wandelen voorbij was, kwamen zij achteraan sjokken, stortten dan uitgeput neer, ver van het vuur, blij dat ze zitten mochten en waren soms zelfs te vermoeid om te eten.

Een van de twee vrouwen sprak op een dag de burgemeester aan om te vragen of zij tweetjes alsjeblijft een paar dagen mee mochten rijden op de platte karren met bouwmaterialen, maar dat werd geweigerd. Daar konden ze niet aan beginnen, zei de burgemeester vriendelijk.

Vijf van de zes wethouders knikten instemmend, maar de zesde wethouder werd kwaad, 'Zo'n lui wijf, daar moeten we niet zoveel tijd aan verspillen.' gromde hij. 'Vooruit, wat sta je daar nog? Hoepel op, ga liever helpen met het opzetten van de tenten.'

De vrouw keerde teleurgesteld terug.

Haar vriendin bleek in de tussentijd soep gehaald te hebben en dikke sneden bruinbrood met boter.'

'Ga zitten.' zei ze gelaten - zij had van het protest toch al niets verwacht - 'We moeten in elk geval proberen goed te eten, anders redden we het helemaal niet.'

Samen probeerden ze een andere oplossing te vinden, maar

wat ze ook bedachten, helpen deed het niet. Zingen of praten onder het lopen leidde wel af, maar het hielp niet tegen de vermoeidheid.

Sommige mensen hadden medelijden met de vrouwen. Zij zorgden ervoor dat de twee vriendinnen niet mee hoefden helpen met de huishoudelijke taken, en ook dat ze een extra rustige slaappleats kregen, zodat ze 's nachts in elk geval goed konden slapen. Maar echt helpen deed dat ook niet.

De twee vrouwen werden steeds bleker, steeds stiller en steeds magerder.

Aan het eind van de derde week, midden op de dag, zakten ze plotseling tegelijk in elkaar en bleven roerloos liggen.

Er ging een schok door de groep, er werd geschreeuwd en een jongen rende zo hard hij kon naar voren om de mensen daar te waarschuwen dat er een ongeluk gebeurd was. De hele menigte kwam om de twee vrouwen heen staan. Waren ze dood?

De dokter drong zich tussen de mensen door, knielde neer bij de beide lichamen en onderzocht ze snel. Met een ernstige trek op zijn gezicht stond hij op, keerde zich om en zei: 'Er is niets meer aan te doen, ze zijn dood.'

Veel mensen sloegen de handen voor het gezicht en barstten in snikken uit.

Wat erg, o, die arme vrouwen! Zo vaak hadden ze gezegd dat ze niet meer konden, zo vaak waren ze oververmoeid geweest, hadden ze er toch maar wat beter naar geluisterd, hadden ze toch maar een uitzondering gemaakt voor deze twee en ze toegestaan mee te rijden op de platte karren. Ze hadden terecht geklaagd, ze hadden werkelijk niet meer gekund, en nu was het te laat.

De dokter knielde nog eens neer bij de eerste vrouw en probeerde de riemen van haar rugzak los te gespen.

Dat ging gemakkelijk. ‘Laad deze zak maar op de kar.’ zei hij tegen een grote jongen die met zijn neus vooraan stond, en hij wilde de zak oplichten. Maar wat bleek? De blauwe rugzak van de vrouw, die zij drie weken lang gedragen had, was zó zwaar dat de dokter hem niet van de grond kreeg. ‘Wat zullen we nou krijgen?’ zei hij verbaasd, en toen lachend, ‘Ach, ik geloof dat ik er verkeerd vóór stond, nu zal het wel gaan.’ Hij probeerde het nog eens, maar nee, het lukte hem niet.

Een jonge man kwam naar voren en trok aan de rugzak, maar ook hij kreeg hem niet van de grond. ‘Maak hem open.’ raadde iemand aan, ‘Haal alles eruit en leg het een voor een op de kar, dan lukt het wel.’

Nieuwsgierig rekten de mensen hun halzen om te zien wat er dan toch voor zware dingen in die rugzak konden zitten.

De dokter knoopte het koord los en opende de rugzak. Hij keek erin.

‘Nou wat is het, haal het er eens uit?’ riepen de mensen.

‘Dat gaat niet.’ zei de dokter. ‘Het is maar één ding wat erin zit, het is een grote, zwarte kei. Een rotsblok.’

Met veel moeite knipte en scheurde hij de rugzak van de kei af en toen de mensen de enorme zwartglimmende steen zagen schreeuwden ze het uit van ontzetting. Die arme vrouw! Geen mens had dat aangekund, en zij had daar drie weken mee gelopen.

Wat verschrikkelijk dat niemand dat geweten had, dat niemand het begrepen had of haar geholpen had. Och, had ze toch maar op de platte kar mee mogen rijden, maar het was te laat, wat erg, wat erg.

‘We moeten haar een prachtige begrafenis geven!’ riep iemand.

‘Ja!’ ‘Ja!’ ‘Ja!’ schreeuwden de anderen.

‘Met veel bloemen en toespraken, met zingen en mooie muziek.’ zei de eerste weer.

‘Ja!’ ‘Ja!’ ‘Ja!’

‘Nooit mogen we haar lijden vergeten! In de nieuwe stad zullen we een gedenkteken voor haar oprichten!’

‘Ja!’ ‘Ja!’ ‘Ja!’

En toen pas vroeg een klein meisje: ‘Wat zou er in de rugzak van die andere vrouw zitten?’

Ook een rotsblok natuurlijk, dachten de mensen. Daarom verspilde de dokter geen tijd aan het lospeuteren van de knopen van de rugzak, maar stak zijn mes meteen in de blauwe wol.

Maar, nee, het was geen rotsblok, er rolde een stroom van kleine steentjes uit de rugzak.

Als water zo snel rolden ze tussen de benen van de mensen door. Nieuwsgierig bukten de mensen zich en raapten wat steentjes op.

‘Wat een kleintjes!’ riep de een.

‘Ik heb hier een grotere!’ riep een jongetje en hield een steen zo groot als een vuist omhoog.

‘Wat je maar groot noemt!’ smaalde een oude vrouw, ‘In mijn rugzak heb ik wel drie zulke stenen zitten!’

‘Ik heb ook zulke kleintjes in mijn rugzak.’ zei een kleuter terwijl hij vier ronde steentjes omhoog hield. ‘Wel twee! Maar die kan ik makkelijk dragen hoor!’

‘Ik heb zes van deze dikkerds, en dan ook nog een grote wollen deken!’ pochte een man, en een paar kinderen namen de kleinste steentjes en gooiden ze weg zo ver ze konden.

Kijk toch eens hoe klein ze waren, en hoe licht, je kon ze wel haast honderd meter gooien.

Alleen de bedelaar liet een ander geluid horen. ‘Wat veel!’ zei hij, ‘Wat zijn het véél kleine steentjes, wat moet dat ontzettend zwaar geweest zijn.’

Maar omdat hij maar een bedelaar was, luisterde niemand naar zijn woorden.

De kinderen bleven doorgaan met het weggooiden van stenen, ze lieten ze in het water plonzen en hadden veel plezier, totdat de dokter het hen verbood.

Waarvoor dienden deze steentjes eigenlijk?

Moesten ze op de platte kar geladen worden?

Maar daar was toch geen plaats voor het grote rotsblok van de ene vrouw en dan ook nog die hele berg kleine steentjes van de andere?

‘Laten we de kleine stenen maar hier laten.’ stelde toen iemand voor. ‘Als een soort grafstenen. We moeten de vrouwen tenslotte ook begraven.’

Dat was wel een goed idee. Er werd meteen ook weer een commissie opgericht om later, in de nieuwe stad, een gedenkteken op te richten voor de arme vrouw die het zware rotsblok gedragen had.

Een paar mannen groeven een mooi graf en maakten er een tuintje omheen, de vrouwen zorgden voor bloemen en de dominee hield een ontroerende toespraak over de dapperheid en de moed van deze arme vrouw. Daar kon menigeen een voorbeeld aan nemen. Er waren mensen die al bezweken van steentjes niet groter dan een kindervuist, maar deze sterke vrouw had haar loodzware last zonder morren gedragen had.

Hadden ze haar zelfs niet horen zingen? Zie, dat was nu de ware moed. Daar kon je je aan optrekken, dat verdiende respect.

Voor de begrafenis van de moedige vrouw namen de mensen drie hele dagen om te rouwen voor ze verder trokken.

En allemaal waren ze er getuige van hoe er tijdens het laatste klaaglied een gestalte als van mist omhoog kwam uit het graf die zich langzaam oploste in de blauwe lucht, en ieder be-

greep dat dit haar ziel moest zijn die regelrecht opsteeg naar de hemel.

De andere vrouw, die bezweken was onder de last van zulke kleine steentjes dat de kinderen ermee spelen konden, werd haastig in de grond gestopt. Bovenop haar graf, drukkend op haar borst onder de grond, stapelden de mensen de hele berg kleine steentjes. Daarna vergat men haar.

De stoet trok verder, ze hadden nog een lange weg te gaan, en na verloop van tijd werden de mensen weer opgewekt en hoorde je weer gelach en gezang.

De twee graven lagen daar onopvallend in het eenzame land. Niemand, geen mens en geen dier, hoorde het zachte steunen vanonder de grote hoop kleine steentjes.

De ziel van de vrouw daaronder zat gevangen onder de zware last van stenen en het lukte haar niet om zich daarvan te bevrijden en naar de hemel te stijgen. Het enige wat ze kon was zachtjes kreunen.

De tijd ging verder.

De karavaan kwam aan op de plaats van bestemming. De mensen bouwden een nieuwe stad en al gauw was het of er niets veranderd was, zoveel leek de nieuwe stad op de oude. De lange wandeling werd een schitterend verhaal voor lange winteravonden, groeide uit tot een legende, en midden op het plein bij de kerk werd een gedenkteken opgericht voor de vrouw met de kei.

Het duurde tweehonderd jaar voordat iemand weer bij de graven kwam, en dan nog zonder te weten wat hij zag. Het was een jongen op een paard.

Hij had dagenlang door de open vlakte gereden en bij de twee graven hield hij halt.

Er was daar een klein meertje waar hij zijn paard kon laten drinken. Hij was moe en besloot hier voorlopig te blijven. Zittend naast de berg kleine steentjes at hij wat, en starend naar het water dacht hij na. Zestien jaar was hij, weggelopen van huis. Een huis dat zijn thuis niet was, tenminste, dat vond hij zelf.

Na de dood van zijn ouders was hij bij zijn neef en nicht in huis gekomen. Allerakeligste mensen, vond de jongen. Zuinig! op het gierige af! Nooit lachen, nooit huilen, mensen zonder gevoel. Je ging daar dood. Hij hield het daar niet uit.

De jongen zat lang stil. Hij huilde, dronk wat, at wat, en huilde nog eens.

Zou er wel iemand in de wereld zijn die zo eenzaam was als hij?

En vroeger had hij zulke mooie plannen gehad! Leraar wou hij worden, net als zijn vader, en nu? Er kwam niets van terecht.

Al peinzend nam de jongen een steentje van de grote hoop en keilde die het water in. De beweging deed hem goed, het was een leuk gezicht het steentje in het water te zien plonzen. Hij deed het nog eens, probeerde de overkant te halen, maar dat lukte hem niet. De grotere stenen kwamen niet eens tot de waterkant.

Zou het niet mogelijk zijn ergens anders te gaan wonen?

Nee, dat was niet mogelijk, hij had geen geld.

Maar als hij nu werk zocht, als hij nu stopte met school, daar bracht hij toch niets meer van terecht de laatste tijd.

Ja, maar dan kon hij ook geen leraar worden.

Zo dacht de jongen na, een hele dag en een hele nacht, intus-

sen almaar stenen gooiend en luisterend naar het plonzen van de stenen in het water.

Pas met het laatste steentje lukte het hem eindelijk de overkant van het meertje te halen.

‘Hoera!’ riep hij, lachte en voelde zich een stuk beter.

Hij stond op, rekte zich uit en riep zijn paard.

Nu wist hij wat hij doen zou. Hij zou naar huis gaan, hij zou volhouden, hij zou leraar worden.

Hij klom op zijn paard en reed terug.

Nu de hoop stenen verdwenen was, was er nog maar één graf zichtbaar in het landschap. En niemand was er getuige van dat er een gestalte als van mist omhoog kwam van de grond waar de hoop stenen gelegen had, en regelrecht de hemel invloog.’

Manja zweeg.

Hij keek me aan en ik lachte aarzelend naar hem, met iets van verlegenheid. Ik voelde me alsof ik ergens anders geweest was.

Ik stond op en ging naast Gijs zitten.

Het duizelde me van alle beelden die ik voor me gezien had, en de herkenning die wel daagde, maar die toch niet helemaal door wilde breken.

Ja, dit was mijn verhaal. Ik voelde het.

Ik zou ermee omgaan zoals de bedoeling was: het onthouden en er af en toe aan denken.

En erover praten met Gijs, mijn kleine vriend.

Margriet Verbeek

April 2009

‘Manja Wonderschoon’ sluit aan bij de roman:

‘De Verlorenen’

In ‘De Verlorenen’ leren Gijs en Larix elkaar kennen en ontdekken ze het vreemde land Elmontestratia.

Gijs wordt er ontvoerd, en pas na een lange, spannende tocht weet Larix hem te bevrijden.

Titel: ‘De Verlorenen’

Auteur: Margriet Verbeek

Uitgever: Boekscout.nl

Uitvoering: Paperback - 16 x 24 cm.

Aantal pagina’s: 404

Prijs: 20,95 Euro

Te bestellen: Online bij Uitgeverij

Boekscout.nl, of in de boekhandel

ISBN - 978-90-8834-469-5

www.boekscout.nl

www.margrietverbeek.nl
